

STUDIEPLAN

FHH53N

Hverdagsmestring

Stuedsted: Rud
Godkjent Nokut: 09.06.2017
Sist revidert: 03.03.2017

Innhold

1	GENERELT OM FAGSKOLEUTDANNING I HVERDAGSMESTRING	35
1.1	MÅL FOR FAGSKOLEUTDANNING I HVERDAGSMESTRING	36
1.1.1	<i>Læringsutbytte for fagskoleutdanning i Hverdagsmestring</i>	<i>36</i>
1.2	BEGREPSAVKLARING	37
1.3	SELVSTENDIG YRKESRETTET UTDANNING	38
1.4	MÅLGRUPPE FOR UTDANNINGEN	38
1.4.1	<i>Bruk av kompetanse etter gjennomført fagskoleutdanning</i>	<i>38</i>
1.5	OPPTAKSKRAV	39
1.6	REALKOMPETANSEVURDERING	39
2	ORGANISERING AV STUDIET	39
2.1	SKJEMATISK GJENNOMFØRINGSMODELL FOR HVERDAGSMESTRING, DELTID OVER 1 ÅR:	40
3	SAMMENHENG MELLOM TEORI OG PRAKSIS	41
3.1	ARBEIDSFORMER OG METODER I STUDIET	41
3.1.1	<i>Problembasert læring (PBL).....</i>	<i>41</i>
3.1.2	<i>Veiledning og ansvar for egen læring</i>	<i>41</i>
3.1.3	<i>Basisgrupper</i>	<i>42</i>
3.1.4	<i>Lærerstyrt undervisning og forelesninger.....</i>	<i>42</i>
3.1.5	<i>Nettbaserte forelesninger</i>	<i>42</i>
3.1.6	<i>Lærerstyrt veiledning individuelt og i grupper.....</i>	<i>42</i>
3.1.7	<i>Fordypningsoppgave</i>	<i>42</i>
3.1.8	<i>Selvstudium.....</i>	<i>42</i>
3.1.9	<i>Nettstøttet samlingsbasert studium.....</i>	<i>42</i>
3.1.10	<i>Praksis.....</i>	<i>43</i>
4	ARBEIDSKRAV I EMNENE	44
4.1	REFLEKSJONSNOTAT	44
5	VURDERING	44
5.1	VURDERINGSGRUNNLAG	44
5.2	GJENNOMFØRING AV VURDERINGSPROSESSEN	44
5.3	FØLGENDE VURDERINGSFORMER BENYTTES	44
5.3.1	<i>Beskrivelse av de enkelte karaktertrinn.....</i>	<i>45</i>
5.4	KRITERIER FOR VURDERING AV ARBEIDSKRAVENE	45
5.4.1	<i>Følgende kriterier og krav anvendes ved vurdering</i>	<i>45</i>
5.4.2	<i>Dokumentasjon.....</i>	<i>46</i>
6	BESKRIVELSE AV EMNER	46
6.1	EMNE 1: HELSEARBEIDERES ROLLE OG OPPGAVER I MORGENDAGENS OMSORG.....	47
6.1.1	<i>Læringsutbyttebeskrivelse Emne 1 – Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg.....</i>	<i>47</i>
6.1.2	<i>Emne 1 – Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg: delemner og litteratur.....</i>	<i>47</i>
6.1.3	<i>Emne 1 – Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg: Arbeidskrav</i>	<i>48</i>

6.2	EMNE 2: HVERDAGSMESTRING.....	49
6.2.1	<i>Læringsutbyttebeskrivelse Emne 2: Hverdagsmestring</i>	<i>49</i>
6.2.2	<i>Emne 2: Hverdagsmestring - delemner og litteratur.....</i>	<i>51</i>
6.2.3	<i>Emne 2: Hverdagsmestring – arbeidskrav</i>	<i>52</i>
6.3	EMNE 3: ORGANISASJON OG YRKESUTØVELSE	53
6.3.1	<i>Læringsutbyttebeskrivelse for Emne 3: Organisasjon og yrkesutøvelse</i>	<i>53</i>
6.3.2	<i>Emne 3: Organisering og yrkesutøvelse - delemner og litteratur</i>	<i>53</i>
6.3.3	<i>Emne 3: Organisasjon og yrkesutøvelse - arbeidskrav</i>	<i>54</i>
6.4	EMNE 4 FAGLIG FORDYPING	55
6.4.1	<i>Læringsutbyttebeskrivelse - Emne 4 Faglig fordypning.....</i>	<i>55</i>
6.4.2	<i>Tema og litteratur - Emne 4 Faglig fordypning/hovedprosjekt.....</i>	<i>55</i>
6.4.3	<i>Arbeidskrav - Emne 4 Faglig fordypning/hovedprosjekt</i>	<i>56</i>
7	EVALUERING AV STUDIET.....	57
8	AKTUELL LITTERATUR OG REFERANSER.....	58
9	VEDLEGG.....	60
9.1	VEDLEGG 1 - REFLEKSJONSNOTAT	60
9.2	VEDLEGG 2 – VURDERINGSSKJEMA PRAKSIS - MIDTVURDERING.....	61
9.3	VEDLEGG 3 - VURDERINGSSKJEMA PRAKSIS - SLUTTIVURDERING.....	62
9.4	VEDLEGG 4 – KRITERIER FOR IKKE BESTÅTT PRAKSIS	63

1 GENERELT OM FAGSKOLEUTDANNING I HVERDAGSMESTRING

Fagskolens opplæringstilbud i Norge skal være tilpasset samfunnets behov for svært mange typer fagkompetanse. Studieplanen i "Hverdagsmestring" på fagskolenivå er utarbeidet i samarbeid med fagansvarlige i Bærum kommune, Fagskolen Innlandet, Fagskolen I Viken ved Rud og faglærere i Helse- og oppvekstfag i Akershus fylkeskommune. Studieplanen er utviklet med sikte på å gi helsearbeidere med videregående opplæring, mulighet til en videreutdanning som kan styrke deres kompetanse i møte med nye og utvidede arbeidsoppgaver i helse- og omsorgstjenesten.

Kommunene vil i årene fremover ha betydelig fokus på at innbyggere i størst mulig grad skal settes i stand til å takle egne liv. Måler er å utsette behovet for tyngre omsorgstjenester så lenge som mulig. Dette er en dreining som gjør at helseyrterne må benytte andre og nye arbeidsmetoder enn i dag. På bakgrunn av økende behov for faglig kompetanse spesielt i hjemmesykepleien har vi i samarbeid med Bærum kommune utarbeidet denne planen.

Studiets navn er valgt på bakgrunn av denne tenkingen som gjør at det vil bli økt fokus på å motivere og legge til rette for økt mestring i hverdagen. Studiet legges til rette slik at studentene tilegner seg kunnskaper, ferdighet og den generelle kunnskapen som gjør dem kvalifisert til å utøve hverdagsmestring.

Helse- og omsorgssektoren står overfor store utfordringer i årene framover. Endringer i befolkningsmessige forhold og en samfunnsutvikling med økende etterspørsel etter alle typer helse- og omsorgstjenester utfordrer velferdssamfunnet. Omsorgsplanen 2015 og en oppfølging av stortingsmelding 25 (2005-2006) mestring, muligheter og mening. Omsorgsplanen 2015 påpeker blant annet behovet for økt kompetanse for å sikre høy kompetanse og stabil bemanning i helse- og omsorgssektoren. Det er derfor viktig å kunne rekruttere, videreutdanne og beholde kompetent fagfolk. Planen legger også økt vekt på aktiv omsorg som gir brukerne mulighet for å leve et meningsfylt liv.

Sentrale styringsdokumenter legger føringer for en satsing på kompetanseheving i den kommunale helse- og omsorgstjenesten:

Dette er for eksempel:

"Kompetanseløftet 2015", har som mål å skaffe tilstrekkelig personell og nødvendig fagkompetanse til den kommunale helse- og omsorgstjenesten. I handlingsprogrammet legges det vekt på at videreutdanning av personell gjennom fagskoleordning er spesielt viktig for å øke kompetanse. (St.meld.nr. 25 2005-2006 Mestring, muligheter og mening). Fagskoleutdanningene er nært knyttet til arbeidslivets kompetansebehov og er derfor særlig relevant for utfordringene for kommunene.

"Innovasjon i omsorg", NOU 2011: 11. Her påpekes viktigheten av innovasjon, som det nye og ukjente, inn i den forutsigbare og trygge omsorgen. Tanken er å bruke kunnskap om teknologi inn i ny sammenheng eller at det brukes på en ny måte. Innovasjon i omsorg er viktig i arbeidet for verdier som deltagelse, uavhengighet, selvstendighet, verdighet og normalisering.

"Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet helhet", Meld. St. 26 omhandler forslag til hvordan kommunene kan møte dagens og fremtidens utfordringer innen helse- og omsorgstjenesten. Det legges blant annet stor vekt på samarbeid og tverrfaglighet hvor bruker behov settes i sentrum

"Morgendagens omsorg", Meld. St. 29, kapittel 8 (2012-2013) er med på å legge føringer for utvikling av helse- og omsorgstjenestene. Den er ment å gi helse- og omsorgstjenestens brukere nye muligheter til å klare seg selv i hverdagen til tross for sykdom, problemer eller funksjonsnedsettelse.

"Samhandlingsreformen", Meld. St. 47 (2009) – medfører endring i ansvar- og oppgavefordeling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten.

Fagskoleutdanningene har et klart brukerperspektiv, skal være tverrfaglig og være rettet mot arbeidstakere med ulik faglig bakgrunn. Yrkesutøvelsen foregår i et samspill mellom praktiske erfaringer og relevant teori. Holdninger utvikles gjennom refleksjon rundt faglig yrkesutøvelse som er basert på en kombinasjon av praktiske erfaringer fra fagarbeid og nyere relevant kunnskap på det samme fagområdet. I tillegg er det nødvendig at man gjør vurderinger og fatter beslutninger på et juridisk og etisk holdbart grunnlag.

1.1 Mål for fagskoleutdanning i Hverdagsmestring

Formålet med utdanningen er å legge til rette slik at brukere/ tjenesteytere kan utsette behovet for tyngre omsorgstjenester i kommunene. Målet er at studenten skal kunne utvikle en reflektert holdning til egen praksis som gir best mulig mestring av hverdagen for brukere og tjenesteytere og heve kunnskapen til helsearbeidere i helse- og omsorgstjenestene.

1.1.1 Læringsutbytte for fagskoleutdanning i Hverdagsmestring

Yrkesutøvere med fagskole i Hverdagsmestring skal ha fått innsikt i lover og forskrifter som regulerer helse- og omsorgstjenesten. Studentene skal kunne anvende verktøy for kvalitetsutvikling og kartlegging, samt ulike veiledningsmetoder som kan bidra til brukers/ tjenesteyters opplevelse av medvirkning, mestring og motivasjon. Etter endt studium skal studenten ha utviklet en etisk grunnholdning til egen rolle som helsearbeider og kunne utføre arbeidsformen hverdagsrehabilitering etter hverdagsmestringens tankesett.

Læringsutbytte for kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse i de enkelte emnene er beskrevet under kapittel 6 i studieplanen. Fagskoleutdanningen i Hverdagsmestring bygger på et helhetlig menneskesyn, der grunnholdningene respekt, ansvarlighet og profesjonalitet står sentralt. Studiet vektlegger et læringsutbytte som skal utvikle studentens yrkesutøvelse i tråd med dette.

Studieplanen for hverdagsmestring har et omfang på 30 fagskolepoeng. Overordnet læringsutbyttebeskrivelse er tilpasset dette:

Beskrivelse av overordnet læringsutbytte for utdanningen		
Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
Kandidaten: - har innsikt i aktuelle lover og rammeverk som angår egen yrkesutøvelse - forstår egen rolle i hverdagsmestring for morgendagens omsorg - har forståelse for betydningen av tverrfaglig samarbeid for å oppnå best mulig hverdagsmestring - forstår betydningen av hverdagsrehabilitering i hverdagsmestring	Kandidaten: - kan anvende kartleggingsverktøy i hverdagsrehabilitering - kan anvende kunnskap om etikk, kommunikasjon og veiledning innen hverdagsmestring - kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering - kan kartlegge tjenestemottakers ressurser og	Kandidaten: - har forståelse for aktuelle prinsipper i hverdagsmestring og hvordan dette påvirker fysisk funksjon og kognitiv kapasitet - kan bygge relasjoner i samhandling med tjenesteyter, deres pårørende og i tverrfaglig samarbeid - har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk i utøvelsen av faget hverdagsmestring

<p>- har kunnskap om kommunikasjon- og veiledningsmetoder for å øke tjenesteyters mestring og motivasjon - kan kartlegge og vurdere brukers behov, brukermedvirkning, helse og aldring og velferdsteknologi</p>	<p>identifisere behov for tidlig innsats - kan anvende kunnskap om velferdsteknologi i arbeidet med hverdagsmestring</p>	<p>- kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester av relevans for yrkesutøvelsen. - kan utføre hverdagsrehabilitering slik at bruker/ tjenestemottaker opplever hverdagsmestring</p>
---	--	--

Konkret læringsutbytte for hvert enkelt emne er beskrevet under pkt. 6.

1.2 Begrepsavklaring

Utdanninger innen Helse- og oppvekstfag har et felles hovedmål:

Utdanningene skal utvikle studentene til reflekterte yrkesutøvere. Studentene skal etter gjennomført utdanning ha etablert et grunnlag for livslang læring og kontinuerlig omstilling.

Omsorg er en viktig del i arbeidet i hverdagsmestring. God omsorg bygger på et helhetlig menneskesyn hvor en møter det enkelte mennesket med respekt og verdighet og med innsikt i den enkeltes livsfortelling og sykdomshistorie.

Hverdagsmestring

Hverdagsmestring beskrives som et tankesett for faggruppene i ulike helse- og omsorgstjenester hvor målet skal være på den enkeltes mestring av hverdagen uansett funksjonsnivå. (Helsekompetanse.no)

Hverdagsrehabilitering

Hverdagsrehabilitering beskrives som arbeidsformen for forebygging og rehabilitering i brukerens hjem. Utgangspunktet er brukernes viktighetsområder hvor bruker sammen med et tverrfaglig team med rehabiliteringskompetanse utarbeider en faglig plan for pleiere og hjemmehjelpere. (Helsekompetanse.no)

Verdighetsbegrepet

«Mennesket er i seg selv unikt med hensyn til å kunne tenke, ha autonomi og verdighet» (Sinding, Halvorsen og Barbosa da Silva, 2009)

Kronprins Haakon tok initiativet til Global Dignity. Tanken bak Global Dignity er å sette fokus på den universelle retten alle mennesker har til å leve et verdig liv.(kongehuset.no)

«Fem prinsipper om verdighet:

1. Alle mennesker har rett til å leve et verdig liv.
2. Et verdig liv er å kunne bruke sine ressurser som menneske. En forutsetning for dette er å ha tilgang til et tilfredsstillende nivå av helsetjenester, utdanning, inntekt og sikkerhet.
3. Verdighet er å ha frihet til å ta avgjørelser og treffe valg som berører eget liv – og oppleve at denne rettigheten blir møtt med respekt.
4. Verdighet bør være det styrende prinsipp for alle handlinger.
5. Vår egen verdighet henger nøye sammen med andres verdighet.»(kongehuset.no)

Innovasjon

I Meld. St. 29, «**Morgendagens omsorg**», blir begrepet innovasjon beskrevet som:

- kjent eller ny viten kombinert på en ny måte eller brukt i en ny sammenheng
- ideer omsatt til en bedre praksis som skaper merverdi
- driftig, dristig og eksperimenterende i formen
- en måte å forholde seg til oppgaver på – en kultur
- en prosess der resultatet ikke er kjent på forhånd

«Innovasjon er å skape noe nytt og handler om det å åpne framtida og utvide handlingsrommet gjennom å identifisere flere utveier, vise fram alternativer og finne nye spor og løsninger.» (Meld. St. 29, morgendagens omsorg)

Relasjonskompetanse

Utvikling av relasjonskompetanse krever bevissthet og evne til refleksjon over hvordan egne holdninger innvirker på ens adferd og hvordan egen adferd, generelt og i spesifikke situasjoner, innvirker på andre menneskers oppfatning av situasjonen. I relasjonsarbeid er anerkjennelse av «den andre» som subjekt, med ressurser og begrensninger og rettigheter og plikter, sentrale. Evnen til å gi «den andre» opplevelse av å være aktør med mulighet for deltagelse og ansvar er derfor vesentlige elementer i relasjonskompetansen.

Refleksjon

«Refleksjon er en prosess som gjør deg i stand til å oppdage og lære noe som leder til en forandring på en eller annen måte» (Søndena, 2004). Refleksjon handler om å kaste tanker tilbake til, eller vende tilbake til, tanker du har tenkt før. Det er ikke bare handlingen i seg selv som skal være gjenstand for refleksjon, men også tidligere og mer grunnleggende forhold rundt egen tenkning om en handling eller handlingssekvenser.

Velferdsteknologi

Velferdsteknologi har i Norge og internasjonalt fått økt oppmerksomhet de siste årene. Internasjonalt anses område å bli sentralt for å møte den demografiske utviklingens utfordringer innen helse og omsorg. Velferdsteknologiske løsninger tas i bruk som verktøy i de kommunale helse- og omsorgstjenestene, samt muliggjøre at mennesker, ved hjelp av velferdsteknologiske løsninger, gis mulighet til bedre å mestre eget liv og helse. (Helsedirektoratet, 2012)

1.3 Selvstendig yrkesrettet utdanning

Arbeidet med hverdagsmestring i helse- og omsorgstjenesten må utføres på en måte som ivaretar brukerens/ tjenesteyterens helhetlige livssituasjon og vektlegger utvikling av kvalitet, profesjonalitet og refleksjon i praktisk yrkesutøvelse.

Studiet er tilrettelagt etter voksenpedagogiske prinsipper, med utgangspunkt i studentaktive arbeidsmåter og læringsformer. Studiet tar sikte på å knytte teori til yrkesrettet praksis. Studiet har derfor en praksis/prosjektperiode som er beskrevet som en faglig fordyping i emne 4.

1.4 Målgruppe for utdanningen

Målgruppen for utdanningen helsearbeidere med fagbrev/vitnemål fra videregående skole innen helse- og oppvekstfag som helsefagarbeider, hjelpepleier, omsorgsfagarbeidet, aktivtør eller tilsvarende, eventuelt realkompetanse med 5 års relevant arbeidserfaring i helse- og omsorgstjenesten.

1.4.1 Bruk av kompetanse etter gjennomført fagskoleutdanning

Fagskoleutdanning i Hverdagsmestring gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere generelle opplæringstiltak. Studieplanen er utarbeidet på bakgrunn av kompetansebehov for hverdagsmestring i hjemmesykepleien, men kan også brukes for helsearbeidere i alle kommunale helse- og omsorgstjenester som dagsentre, omsorgsboliger, sykehjem og bo- og behandlingssentre.

1.5 Opptakskrav

- a) Fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev/vitnemål fra videregående skole innen helse- og oppvekstfag som helsefagarbeider, hjelpepleier, omsorgsfagarbeider, aktivitør eller tilsvarende.
- b) Søkere som kan dokumentere at de skal gjennomføre fagprøve etter opptaksfristen, kan tildeles plass på vilkår om bestått prøve.
- c) Det kan gjøres opptak på grunnlag av realkompetansevurdering se punkt 1.2 nedenfor.

1.6 Realkompetansevurdering

Søkere uten fag-/svennebrev kan tas opp til studiet på bakgrunn av realkompetansevurdering. Søker må da ha minst fem års relevant yrkespraksis (omregnet til heltidsstilling) eller skolegang. Vurderingen baseres på gjeldende utdanningsprogram i videregående opplæring på Vg3 nivå. Det må også kunne dokumenteres tilstrekkelig grunnlag i felles allmenne fag tilsvarende læreplanene i Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram.

Realkompetanse er all den kompetanse en person har skaffet seg gjennom betalt eller ubetalt arbeid, etterutdanning, fritidsaktiviteter, organisasjonsarbeid og annet som kommer i tillegg til den kompetansen som er dokumentert gjennom grunnutdanningen.

Relevant yrkespraksis er arbeid innen helse-, omsorg-, sosial- og undervisningssektor eller tilsvarende der søker har arbeidet med pasienter, elever, barn eller klienter. Organisasjonsarbeid eller annet relevant ulønnet arbeid teller også, samt militær-/siviltjeneste.

Det man har av dokumentasjon på praksis, utdanning, autorisasjon, kurs mm synliggjøres med attesterte kopier. Har man attester for praksis, må disse angi lengde på arbeidsforholdet, stillingsprosent og innhold i arbeidet.

I de fleste tilfeller kreves det autorisasjon for å få stilling i helse- og omsorgstjenesten. Relevant yrkespraksis gir grunnlag for opptak, men ikke for autorisasjon.

Søkere med utenlandsk utdanning

Søkere med fullført videregående opplæring fra de andre nordiske landene er kvalifiserte for opptak når den videregående opplæringen i de respektive landene gir generelt opptaksgrunnlag til tertiærutdanning tilsvarende kravene til fagskoleutdanning i Norge.

Søkere utenfor Norden må ha dokumentasjon (autorisert translatør) på opplæring og praksis. Det er nødvendig med bestått eller likeverdig realkompetanse i fellesfag tilsvarende Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram. Den faglige opplæringen må tilsvare opptaksgrunnlag til tertiærutdanning tilsvarende kravene til fagskoleutdanning i Norge. Søkere må ha norskkunnskaper tilsvarende norskprøven for voksne innvandrere fra VOX med resultatet B2 på alle fire delprøver.

2 ORGANISERING AV STUDIET

Utdanningen i Hverdagsmestring er et 19 ukers heltidsstudium tilsvarende et halvt år, som gjennomføres som et deltidsstudium over 38 uker på to semestre (ett år) og gir 30 fagskolepoeng. Studiet organiseres som et nettbasert studium med fire - tredagers samlinger av 8 timer i tillegg til 5 ukers praksis. Det er lagt opp til nettveiledning og individuell veiledning mellom samlingene, se oversikt under. Studiet er satt sammen av praktiske og teoretiske elementer som introduseres i forskjellige emner med en progresjon gjennom hele studiet. Fravær tilknyttet obligatoriske samlinger må ikke overstige 15 %.

Utdanningen er delt inn i 4 emner som er tilpasset faglig innhold og gir rom for faglig refleksjon og utprøving på egen arbeidsplass mellom samlingene. Emne 1 – 3 er fagspesifikke og emne 4 er faglig fordypning/hovedprosjekt som avsluttes med muntlig eksamen.

2.1 Skjematisk gjennomføringsmodell for Hverdagsmestring, deltid over 1 år:

Emne	Fagskolepoeng	Uker helår	Uker deltid	Undervisningstimer	Veiledning individuelt og felles mellom samlinger	Praksis	Selvstudium	Sum arbeidsmengde (timer)
emne 1	7	4,5	9	26	49		88	169
emne 2	7	4,5	9	24	57		88	169
emne 3	7	4,5	9	30	49		88	167
emne 4 inkl. praksis	9	5,5	11	26	56	175	88	345
								0
herav praksis			5					0
a. praksis veiledning (lærer og arb.plass)						12		
b. praksis her og nå veiledning + selvstudium						163		
sum	30	19	38	112	211	175	352	850

Organisering:

Emne 1: 26 undervisningstimer, hvorav 2 uketimer legges til begynnelsen av neste samling for gjennomgang av arbeidskrav). 6 timer IKT innføringskurs.

Emne 2: 24 undervisningstimer, hvorav 2 uketimer legges til begynnelsen av neste samling for gjennomgang av arbeidskrav.

Emne 3: 30 undervisningstimer, hvorav 8 uketimer legges til begynnelsen av neste samling for gjennomgang av arbeidskrav.

Emne 4: 16 undervisningstimer og eksamen 10 timer. Hver samling gjennomføres over 3 dager av 8 timer per dag, totalt 24 timer.

Veiledning mellom samlingene:

Emne 1: Minimum en individuell veiledningstime per student samt 48 veiledningstimer ovf. basisgrupper (6 timer per uke mellom samling 1 og 2)

Emne 2: Minimum en individuell veiledningstime per student samt 56 veiledningstimer ovf. basisgrupper (7 timer per uke mellom samling 2 og 3)

Emne 3: Minimum en individuell veiledningstime per student samt 48 veiledningstimer ovf. basisgrupper (6 timer per uke mellom samling 3 og 4)

Emne 4: Minimum to individuell veiledningstimer per student samt 54 veiledningstimer ovf. basisgrupper (6 timer per uke mellom samling 4 og eksamen). I tillegg kommer 12 individuelle veiledningstimer i praksis. Totalt 68 veiledningstimer i emne 4.

3 SAMMENHENG MELLOM TEORI OG PRAKSIS

Studier av teori har til hensikt å gi studenten kunnskaper som er nødvendig for at han/hun skal utvikle ferdigheter innen fagområdet. Formålet er også å utvikle holdninger til egen yrkesutøvelse gjennom en refleksjon rundt forholdet mellom teori og praksis. Kunnskapen blir vurdert gjennom arbeidskrav, avsluttende eksamen med muntlig redegjørelse og praksis. Litteratur står oppført under beskrivelse av hvert emne og inkluderer også noe anbefalt litteratur. Teoriundervisningen og veiledningen har et omfang på 64 timer pr samling. Studenten har ansvar for å delta aktivt i opplæringen.

For å sikre fagskoleutdanningens yrkesretting, har skolen inngå avtale med ansatte fra ulike praksisfelt som eksterne forelesere i ulike emner. Foreleserne samarbeider med lærerne om planlegging av faglig innhold og arbeidsformer.

3.1 Arbeidsformer og metoder i studiet

Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er studentens ansvar for egen læring. Det innebærer at studenten er mottagelig for undervisning og aktivt oppsøker læringssituasjoner og læringsarenaer. Skolen har ansvar for å tilrettelegge for læring og å støtte/veilede studenten i læreprosessen.

Arbeidsformene skal gi trening i å søke kunnskap, kritisk tenkning og problemløsning. Arbeidsmetoder som anvendes i studiet er forelesninger, dialogpreget undervisning, muntlig framlegg, presentasjoner, praktiske oppgaver, praksis og selvstudium med nettstøttet veiledning, ulike former for arbeid i grupper. Arbeidskrav er studentoppgaver som løses individuelt. Dette forutsetter at studenten deltar aktivt i eget læringsarbeid og samarbeider med andre.

Studentens læring følges opp gjennom veiledning og undervisningsvurdering. Læringsarbeidet støttes med bruk av digital læringsplattform (It`s-Learning). Studenter får egen opplæring i bruk av PC og digitale læremidler ved behov.

Bruk av ulike pedagogiske metoder skal legge til rette for:

- aktiv deltakelse fra studentene og støtte til deres egne initiativ
- arbeid med virkelighetsnære problemstillinger fra praksisfeltet og aktuell teori
- fagforståelse, refleksjon over egen praksis og etiske problemstillinger som motiverer til læring, utvikling og etisk bevissthet
- studentmedvirkning i beslutningsprosesser som angår gjennomføringen av studiet
- tverrfaglig erfaring for å øke forståelsen og respekt for eget og andres fagfelt

For hvert emne er det beskrevet konkretisert læringsutbytte. Lærer skal sammen med studenten formulere læringsmål for å oppnå det konkretiserte læringsutbyttet for det enkelte emnet.

3.1.1 Problembasert læring (PBL)

En problembasert læringsform tar utgangspunkt i at studenten skal bruke egne erfaringer fra arbeidslivet (casebasert). Denne læringsformen er godt egnet for å knytte teori og praksis sammen for voksne med yrkes- og livserfaring.

3.1.2 Veiledning og ansvar for egen læring

Studenten lager egne læringsmål og er aktiv i planlegging, gjennomføring og vurdering av måloppnåelse. Studenten skal selv aktivt søke og ta imot veiledning. Veiledning og selvrefleksjon over tid bidrar til å bevisstgjøre studenten på egen faglig utvikling og kompetanse i arbeidet med lærlinger. Veiledning blir gitt både individuelt og i gruppe. Refleksjon før, under og etter handling er vesentlig for at yrkesutøvelsen skal forbedres. Lærerens rolle i fagskoleutdanningen er i stor grad knyttet til veiledning, underveisvurdering og tilrettelegging for læring.

3.1.3 Basisgrupper

Ved studiestart deles studentene inn i/etableres tverrfaglig sammensatte grupper som er basis for faglige diskusjoner, gruppearbeid, oppgaveløsning og veiledning. Arbeidet i gruppene er obligatorisk og forpliktende, og skal gi rom for refleksjon samt stimulere utvikling og bevisstgjøring av så vel gode etiske holdninger som det å kunne anvende fagkunnskapen. Basisgruppene arbeider med arbeidskravene som skal besvares i gruppe. Gruppene har jevnlig veiledning med faglærer både på nett og på skole eller annet avtalt møtested.

3.1.4 Lærerstyrt undervisning og forelesninger

I samlingene organiseres lærerstyrt undervisning/forelesninger i hvert emne. Hensikten er å presentere rent teoristoff, introdusere et tema for videre arbeid, vekke interesse, sammenfatte et tema og lette studiearbeidet innenfor spesielt vanskelige områder av et tema. På den måten får de tilbakemeldinger og får reflektert over egen læring.

3.1.5 Nettbaserte forelesninger

Nettbaserte forelesninger (webinarer) over bestemte temaer vil bli gitt av skolens lærere og fagpersoner fra institusjonene.

3.1.6 Lærerstyrt veiledning individuelt og i grupper

Veiledning foregår lærerstyrt i samlingene for at studentene kan gjennomføre sine oppgaver og nå sine læringsmål. Veiledningen blir gitt muntlig i samlingene. Mellom samlingene blir veiledning gitt etter den enkelte students behov, skriftlig via elektronisk plattform eller e-post, og muntlig via Skype.

3.1.7 Fordypningsoppgave

Fordypningsoppgaven er en problemorientert arbeidsform. Lærestoffet er ikke gitt, det må studenten finne selv, men lærer gir veiledning gjennom hele arbeidet hvis det er behov for det. Studenter og lærer planlegger i fellesskap framdriften av fordypningsoppgaven som skal resultere i en rapport som andre kan få del i. Studentene setter opp antagelser, forklaringer, årsakssammenhenger og utarbeider en problemformulering. Studenten finner ut hva han/hun allerede kan om temaet, for deretter å finne hva han/hun behøver av ny kunnskap. En problemstilling må besvares med mer enn å reprodusere fakta.

3.1.8 Selvstudium

En betydelig del av studiet er selvstendig studium med innleveringer via læringsplattform. Det blir gitt individuelle oppgaver og obligatoriske egentester. Selvstudium som arbeidsmetode betyr å arbeide etter hverdagsmestrings tankesett i egen arbeidssituasjon og prøve ut teori i egen praksis. Faglig oppdatering ved å lese obligatorisk litteratur og svare på fastsatte arbeidskrav regnes også som selvstudium.

3.1.9 Nettstøttet samlingsbasert studium

It's-learning brukes som læringsplattform. Kommunikasjon med andre studenter, lærere, veiledere, innleveringer, utveksling av dokumenter, tilgang til ulike læringsressurser som artikler, nettsteder, gruppesamarbeid, egenproduserte leksjoner og lærestoff etc. foregår for det aller meste via denne plattformen. Innlevering av oppgaver, veiledning og undervisningsvurdering skjer i plattformen. Studentene lærer opp til å være nettstudenter og aktive brukere av plattformen, og det stilles krav til lærernes kompetanse som veiledere av nettbasert opplæring.

Alle lærere som er veiledere på nettbaserte studier må delta på kurs hvor de lærer å utnytte kommunikasjonsmulighetene på læringsplattformen, It's learning slik at de kan benytte plattformen til best mulig veiledning av studentene både individuelt og i grupper. De lærer også hvordan de skal fornye og videreutvikle innholdet for å skape motivasjon og inspirasjon til refleksjon og læring hos studentene.

Lærere vil motivere til bruk og kommunikasjon på læringsplattformen ved hjelp blant annet igangsetting av faglig diskusjoner, påstander, videoklipp og bruk av automatiserte tester. På plattformen vil studentene til enhver tid finne oppdatert faglig innhold i form av lenker, innlegg og diskusjoner.

Samlingene foregår på dagtid. Innledningsvis i første samling undervises det og gis praktiske øvelser i studieteknikk og bruk av læringsplattformen. Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er studentens ansvar for egen læring. Det innebærer at studenten er mottagelig for undervisning og aktivt oppsøker lærings situasjoner og læringsarenaer. Skolen har ansvar for å tilrettelegge for læring og å støtte/veilede studenten i læreprosessen.

Lærers responstid på henvendelser er 2 virkedager. Nytt læringsinnhold publiseres ukentlig på plattformen.

3.1.10 Praksis

Alle studentene må ha praksis i relevant helse- og omsorgstjeneste i andre semester i 5 uker (10 dager à 7,5 timer). Praksisen kan være på eget arbeidssted og må godkjennes av fagskolens veileder. Studentene utarbeider egne mål for praksisperioden i samarbeid med veileder fra fagskolen og veileder i bedriften i løpet av første praksisuke. Målene skal gjenspeile læringsutbyttebeskrivelsene til emne 4 og godkjennes av veileder fra fagskolen. Studenten vil få relevante arbeidsoppgaver under praksisperioden i henhold til egne og studiets læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen.

Praksisperioden er planlagt i forbindelse med emne 4 Faglig fordypning slik at studentene kan bruke erfaringer fra praksis inn i fordypningsoppgaven.

Praksis blir et felles ansvar for student, praksisplass, og veileder fra skolen, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til egenutvikling i henhold til studentens mål i forhold til læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen. Praksisen skal bidra til kompetanseutvikling på arbeidsplassen i tillegg til at den enkelte student får utvidet sitt kompetanseområde.

Veiledning i praksisperioden

Veiledning og vurdering av studentens læringsutbytte i praksisperioden foregår kontinuerlig. Dette er en forutsetning for å nå formålet med praksis. Undervisningsvurdering skal ta hensyn til studentens læreforutsetninger, rammefaktorer og mål for praksisperioden, studentenes læringsutbytte, veiledningens innhold og valg av læresituasjoner. Formalisert veiledning og selvrefleksjon over tid, bidrar til å bevisstgjøre studenten på egen faglig utvikling og kompetanse.

Studentene vil få minimum 12 timers individuell veiledning, jfr. punkt 2.1. Veiledning på praksisstedet vil bli gitt individuelt av kvalifiserte fagarbeidere med oppdatert kunnskap og erfaring fra praksisfeltet. I

tillegg vil det være veiledning fra skolens lærere 2x2 timer i løpet av perioden. Veiledningen skjer ut fra læringsutbyttebeskrivelse for studieplanens emne 4 Faglig fordypning samt studentens egne læringsbehov fra faglig og personlig ståsted, og praksisstedets egenart.

Veileder i praksis og veileder fra fagskolen deltar sammen med studenten på midtvurdering etter ca 2,5 uker (vedlegg 2) og sluttvurdering etter ca 5 uker (vedlegg 3). Midtvurderingen blir brukt til å vurdere studentens læringsutbytte og for å veilede for best mulig læring resten av praksisperioden. Som sluttvurdering av praksisperioden gjennomføres en oppsummering og evaluering av læringsutbytte til studenten sammen med veileder på praksisstedet og veileder fra Fagskolen.

Eventuelt fravær i praksisperioden meldes fra til kontaktperson på praksisstedet og fagskolen som vurderer om praksisperioden derved forlenges. Det stilles krav om 90% tilstedeværelse i praksis. Praksis vurderes som bestått/ ikke bestått og må gjennomføres før studiet godkjennes. For kriterier for ikke bestått praksis, se vedlegg 4.

4 ARBEIDSKRAV I EMNENE

Arbeidskrav er obligatoriske skriftlige oppgaver, muntlig framlegg for medstudenter og faglærer.

Arbeidskravene er utformet som skriftlige oppgaver knyttet til delemner i studiets hovedemner.

Arbeidet med oppgavene skal bidra til:

- samordning av de ulike kunnskapsfeltene som er nødvendige for å utvikle faglig kompetanse i hverdagsmestring
- å stimulere studenten til både å oppsøke og tilegne seg ny kunnskap og bidra til at studenten oppøver evne til faglig kommunikasjon og refleksjon med medstudenter og lærere
- å utfordre studenten til å sette seg inn i nytt fagstoff, bli bevisst på personlige verdier, reflektere over egne erfaringer i lys av teori og utvikle gode samarbeidsevner

Arbeidskravene skal godkjennes av fagskolen. Studenten får tilbakemelding /kommentarer fra lærer ut fra gitte kriterier (pkt. 5.4.1) innen 14 dager. Hvis et arbeidskrav ikke kan leveres til angitt tid, må studenten søke om utsatt frist for innlevering. Arbeidskravene skal leveres i samme semester som de er gitt.

- Alle skriftlige arbeidskrav skal leveres i innleveringsmappe på It's-Learning.
- Et arbeidskrav er godkjent når det tilfredsstillende de retningslinjene som er angitt i "Rammer" under det enkelte arbeidskrav, og karakteren er fra A-E, F er stryk.
- Ved fravær i forbindelse med muntlig framlegg, vil studenten måtte utføre framlegget på et senere tidspunkt, eller utarbeide et eget skriftlig arbeid.

4.1 Refleksjonsnotat

Etter hvert emne skal studentene levere et eget individuelt refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt (se mal i vedlegg 1). Refleksjonsnotatet vil være bestått ved innlevering.

5 VURDERING

5.1 Vurderingsgrunnlag

Det skal foretas en helhetlig vurdering av studentens samlede kompetanse (kunnskap, ferdighet og generell kompetanse). Det enkelte emnet blir vurdert i henhold til rammer, arbeidskrav og fastsatte kriterier. Det settes en karakter for hvert avsluttet emne. Det skal også foretas en egen vurdering av fordypningsoppgaven som vil utgjøre den skriftlige del av eksamen.

5.2 Gjennomføring av vurderingsprosessen

Underveisvurdering blir gitt i form av veiledning. Sluttvurdering dokumenteres muntlig og skriftlig. Underveisvurdering har til hensikt å gi lærerne og studentene informasjon om studentens kompetanse, slik at veiledningen kan tilpasses studentenes behov. Presise og relevante tilbakemeldinger skal motivere studenten til videre innsats og være til hjelp i læringsarbeidet. Det forutsetter at studentene medvirker aktivt i vurderingen. Sluttvurdering brukes både om vurdering av et enkelt emne og den endelige samlede vurderingen av læringsutbytte av studiet. Sluttvurderingen har til hensikt å dokumentere studentens læringsutbytte/kompetanse etter endt opplæring.

5.3 Følgende vurderingsformer benyttes

- Karakterskalaen A-F
- Bestått eller ikke bestått (gjelder praksisperioden)
- Fordypningsoppgaven danner grunnlag for eksamen.

5.3.1 Beskrivelse av de enkelte karaktertrinn

En beskrivelse av de enkelte karaktertrinn legges til grunn for karaktersetting. Den beskriver kjennetegn på grad av måloppnåelse for kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

Karakterskalaen synliggjør studentens kompetansenivå som betegnes med en bokstavkarakter. Det skal benyttes bokstavkarakter fra A til F. Karakteren A er beste karakter, og E er dårligste karakter for å bestå emnet/eksamen. Karakteren F innebærer at emnet/eksamen ikke er bestått.

Nivå	Symbol	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
Over middels grad av måloppnåelse	A Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten har svært gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
	B Meget god	Meget god prestasjon. Studenten har meget gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
Middels grad av måloppnåelse	C God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten har gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
	D Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Studenten har nokså gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
Under middels grad av måloppnåelse	E Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten har oppfylt minimumskravene som stilles til kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
	F Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Studenten har ikke bestått på grunn av vesentlige mangler når det gjelder kunnskaper, ferdigheter eller generell kompetanse

5.4 Kriterier for vurdering av arbeidskravene

Vurderingskriteriene skal sikre rettferdighet og en vurdering som er faglig begrunnet. Kriteriene skal være en støtte for studentene når de arbeider med egne besvarelser, eller eventuelt gir respons til medstudenter.

5.4.1 Følgende kriterier og krav anvendes ved vurdering

Arbeidskravene og fordypningsoppgaven vurderes i forhold kriteriene 1 - 6 nedenfor:

Kriterier	Krav
1. Faglig profil	Besvarelsen skal vise praktiske arbeidsoppgaver belyst og faglig begrunnet med relevant teori. Studenten skal beskrive egne funksjons- og ansvarsområder i forhold til aktuelle problemstillinger i yrkesutøvelsen.
2. Kunnskap	Besvarelsen viser at studenten kan finne frem i relevant litteratur og vise forståelse for dokumentert arbeid og kunnskapsbasert praksis.
3. Metodisk redegjørelse	Studenten skal vise selvstendig bruk av relevante kilder og utøve nødvendig kildekritikk. Besvarelsen må ivareta etiske retningslinjer som for eksempel anonymisering av data.
4. Utforming	Besvarelsen skal ha god skriftlig fremstilling med et klart og entydig språk. Besvarelsen skal ha en form som samsvarer med generelle retningslinjer for oppgaveskriving. Litteratur refereres nøyaktig og korrekt både i teksten og i egen litteraturliste.
5. Selvstendighet og drøfting	Besvarelsen skal vise selvstendige vurderinger og begrunnelser slik at problemstillingen behandles saklig og kritisk. Besvarelsen skal vise evne til å analysere, drøfte og tolke på bakgrunn av faglige og etiske vurderinger. Sammenheng mellom teori og praksis skal belyses ved hjelp av praksiseksempler.
6. Oppgavelikhet	Besvarelsen må ikke ha stor likhet med andre besvarelser, eller annet publisert materiale.

Sluttvurdering – eksamen

Fordypningsoppgaven utgjør den skriftlige delen av eksamen og vurderes etter karakterskalaen A-F. I tillegg kommer en individuell muntlig høring (30 minutter), med utgangspunkt i fordypningsoppgaven og studentens helhetlige læringsutbytte med kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse fra hele studiet. Studentene har i forkant blitt gjort kjent med sensuren av skriftlig del og får kun gjennomføre muntlig del dersom skriftlig del er bestått.

Muntlig eksamen vurderes med en intern og en ekstern sensor. Endelig individuell eksamenskarakter settes etter gjennomført muntlig eksamen. Det settes én eksamenskarakter ut fra en helhetsvurdering av muntlig og skriftlig del. Studentenes foreløpige karakter på fordypningsoppgaven kan derved endres med én eller flere karakterer. For å kunne fremstille seg til eksamen må studenten ha bestått emne 1, 2 og 3.

5.4.2 Dokumentasjon

Vitnemål utstedes for fullført studium. Vitnemålet skal omfatte de emnene som inngår i utdanningen og de karakterene som er oppnådd, samt fagskolepoeng for det enkelte emne. På vitnemålets bakside beskrives innholdet i de gjennomførte emnene i samsvar med studieplanen. Hvis studenten har tatt enkeltemner, eller ikke har fullført eller bestått hele utdanningen, utstedes det emnebevis/kompetansebevis.

Ved forespørsel fra studentene kan de få utlevert emnebevis/kompetansebevis etter fullført emne. Emnekarakterer bekjentgjøres etter Fagskolen i Viken sitt kvalitetssystem.

6 BESKRIVELSE AV EMNER

Utdanningstilbudet består av i alt fire emner; tre teoriemner og ett emne til faglig fordyping. I dette avsnittet gis en beskrivelse av innholdet i de ulike emnene:

1. Oversikt over delemner og litteratur
2. Arbeidskrav
3. Konkretisert læringsutbyttebeskrivelse
4. Litteratur

Ved studiestart vil det bli gitt tilbud om et 6 timers introduksjonskurs i bruk av digital læringsplattform, studieteknikk og oppgaveskriving.

6.1 Emne 1: Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg

6.1.1 Læringsutbyttebeskrivelse Emne 1 – Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg

Kunnskap	<p><i>Kandidaten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - har innsikt i aktuell lovverk, stortingsmeldinger og oppbygning av helse- og omsorgstjenesten - har kunnskap om kommunikasjon og veiledning i tilrettelegging for mestring hos bruker - har kunnskap om rehabiliteringsprosessen i arbeidet med hjemmeboende brukere/ tjenestemottakere - kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om livsstilsendring hos den nye generasjonen eldre - forstår betydningen av hvordan pårørendesamarbeid kan påvirke emosjoner, behov og motivasjon hos bruker/ tjenestemottaker
Ferdigheter	<p><i>Kandidaten kan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kan anvende relevante faglige kommunikasjons- og veiledningsteknikker i egen praksis innen hverdagsmestring - kan kartlegge og identifisere normalitet og avvik i tilrettelegging for mestring hos bruker/ tjenesteyter - kan finne informasjon og fagstoff i aktuelt lovverk og stortingsmeldinger
Generell kompetanse	<p><i>Kandidaten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kan utføre arbeidet med fokus på morgendagens omsorg for å utvikle kvaliteten av egen yrkesutøvelse - kan bygge relasjoner til tjenestemottaker og deres pårørende - har forståelse for eget verdigrunnlag, etikk og holdninger og hvordan dette kan påvirke egen yrkesutøvelse

6.1.2 Emne 1 – Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg: delemner og litteratur

Delemner	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hverdagsmestring – et tankesett 2. Helse og aldring 3. Etikk, kommunikasjon og veiledningsferdigheter
-----------------	--

Arbeidsform	<p>Samlingene vil legge vekt på erfaringsdeling/diskusjon/refleksjon og gjennomføring av problemorienterte oppgaver/case individuelt og i grupper, samt forelesninger og veiledning.</p> <p>Det forutsettes at studenten på egen hånd gjør seg kjent med lærestoffet som er nevnt i litteraturlisten eller oppgis av faglærere og som ikke direkte gjennomgås i plenum.</p>
Delemne 1	<p>Hverdagsmestring – et tankesett</p> <ul style="list-style-type: none"> • Introduksjon til utdanning (forventninger – års hjul) • Endringskompetanse i helse- og omsorgssektoren • Rehabiliteringsprosessen • Aktuelt lovverk, jfr oversikt over litteratur nedenfor • Morgen dagens omsorg • Hva er viktig for deg • Hjelpefeller • Kvalitetssirkel • Demografisk utvikling
Delemne 2	<p>Helse og aldring</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naturlige aldersforandringer • Livsstilsendring • Ny generasjon eldre • Forskning om fysisk aktivitet og eldre
Delemne 3	<p>Etikk, kommunikasjon og veiledningsferdigheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikasjonens betydning • Kommunikasjon med brukere og pårørende • Relasjonskompetanse • Hva er viktig for deg • Innføring i motiverende intervju • Etikk og holdninger • Veiledning til fysisk aktivitet • Tilrettelegging for mestring hos bruker
Litteratur	<p>Eide, Hilde og Tom Eide (2007) <i>Kommunikasjon i relasjoner. Samhandling, konfliktløsning og etikk</i> Oslo: Gyldendal Akademisk (kapittel 1 - 10)</p> <p>Dalland, Olav (2012) <i>Metode og oppgaveskriving for studenter</i>. Oslo: Gyldendal akademisk</p> <p>Bredland, Ebba Langum, Linge, Oddrun Anita og Vik, Kjersti (2011) "Det handler om verdighet, ideologi og praksis i rehabiliteringsarbeid" (kapittel 1, 2, 5 og 7) Gyldendal,</p> <p>Grasaas, K. Sjørusen, M. & Stordalen, J. (2014) <i>Helsefagskolen - Etikk og kommunikasjon</i> Høyskoleforlaget (Kapittel 1 – 11 og 19 – 20)</p> <p>Vik, Kjersti (2015), <i>Mens vi venter på eldrebølgen</i>. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag (Kapittel 1 – 6)</p> <p>Wilhelm, Ingvard (2013). <i>Det er ikke mer synd på deg enn andre: en bok om ansvar og frigjøring</i>. Stavanger: Hertervig forlag</p> <p>Lov og rammeverk:</p>

	<p>Helse- og omsorgsdepartementet (2015) Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet helhet St.mld. (2014 – 2015) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet</p> <p>Helse- og omsorgsdepartementet (2006) <i>Mestring, muligheter og mening</i> St.mld.25 (2005-2006) kapittel 1 – 6 Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet</p> <p>Helse- og omsorgsdepartementet (2013) <i>Morgendagens omsorg</i> St.mld.29 (2012 – 2013) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet</p> <p>Aktuell nettsadresse:</p> <p>Bjerkaas, K.E.T. (2012) <i>Hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering:</i> http://kurs.helsekompetanse.no/rehabilitering/23842</p> <p>Helse og sosiallover www.lovdatab.no</p>
--	---

6.1.3 Emne 1 – Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg: Arbeidskrav

Emne 1 – Oppgave: Hverdagsmestring og aldring

Beskriv en aktuell problemstilling/ case fra egen eller tenkt praksis og beskriv hvordan hverdagsmestring kan føre til livsstilsendring hos en bruker.

Rammer:

Skriftlig individuell oppgave.

Omfang: maksimum 4 sider, eksklusive maler og skjema.

Vurdering gis med karakter A-F, se pkt. 5.3.1, etter kriteriene 1-6, se 5.4.1

Studentene får skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.

Emne 1 - Refleksjonsnotat

Etter endt emne skal studentene levere et eget individuelt refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt.

Rammer:

Skriftlig individuelt notat (se mal i vedlegg)

Omfang: maksimum 1 side

Vurdering: Bestått ved innlevering.

6.2 Emne 2: Hverdagsmestring

6.2.1 Læringsutbyttebeskrivelse Emne 2: Hverdagsmestring

Kunnskap	<p><i>Kandidaten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - har kunnskap om begreper og prinsipper i hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering - har kunnskap om relevante kartleggingsverktøy, metoder og modeller i hverdagsrehabilitering - har kunnskap om naturlig aldring og hvordan tap av funksjon påvirker mestring og motivasjon - har innsikt i universell utforming - forstår hverdagsmestringens betydning i helsefremmende, forebyggende og vedlikeholdende arbeid
-----------------	---

Ferdigheter	<p><i>Kandidaten kan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kan anvende relevante kartleggingsverktøy i hverdagsrehabilitering - kan anvende kunnskap om ernæring for å styrke tjenestemottagerens egenomsorg og livskvalitet - kan kartlegge hva som er viktig for den enkelte bruker/ tjenesteyter for å oppnå best mulig medvirkning, motivasjon og mestring - kan finne informasjon og fagstoff om fysisk aktivitet og trening
Generell kompetanse	<p><i>Kandidaten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - har forståelse for viktigheten av aktivitet og deltagelse i arbeidet med hverdagsmestring - kan utvikle en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk gjennom bruker og pårørendeperspektiv i personorientert omsorg - kan anvende gode arbeidsmetoder for å ivareta brukerens opplevelse av medvirkning, mestring og motivasjon - kan utvikle arbeidsmetoder innen hverdagsrehabilitering på arbeidsplassen, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon

6.2.2 Emne 2: Hverdagsmestring - delemner og litteratur

Delemner	<ol style="list-style-type: none"> 1. Medvirkning, mestring og motivasjon 2. Tidlig innsats og aktiv deltagelse 3. Hverdagsrehabilitering
Arbeids-form	<p>Samlingene vil legge vekt på erfaringsdeling/diskusjon og gjennomføring av problemorienterte oppgaver/case individuelt og i grupper, samt forelesninger og veiledning.</p> <p>Det forutsettes at studenten på egen hånd gjør seg kjent med lærestoffet som er nevnt i litteraturlisten eller oppgis av faglærere, og som ikke direkte gjennomgås i plenum.</p>
Emne 1	<p>Medvirkning, mestring og motivasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hverdagsmestring • Hvordan legge til rette for medvirkning, mestring og motivasjon • Egenomsorg og livskvalitet • Verdighet, deltagelse og likestilling • Bruker- og pårørende perspektiv • Helsefremmende arbeid og forebyggende arbeid • Egenomsorg • Ferdighetstrening
Delemne 2	<p>Tidlig innsats med aktiv deltagelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kartlegge, hva er viktig for deg • Mestring og trenbarhet • Sjefen i eget liv • Fysisk aktivitet og trening • Trening og smerte • Tverrfaglig samarbeid • Ernæring
Delemne 3	<p>Hverdagsrehabilitering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hverdagsrehabilitering – en arbeidsform • Roller i hverdagsrehabiliteringsteamet • Første møte med bruker • Kartleggings verktøy • Medvirkning/ mestring/ motivasjon • Aktivitet og deltagelse • Bruker- og pårørende samspill • Helsefremmende og forebyggende arbeid • Trenbarhet
Litteratur	<p>Bollingmo m.fl. (2008), <i>Det er mitt liv: brukermedvirkning og nye hjelperoller i habilitering og rehabilitering</i> (Kapittel 1 – 3, 5 – 6, 8 – 11)</p> <p>Bredland, Ebba Langum, Linge, Oddrun Anita og Vik, Kjersti (2011) <i>Det handler om verdighet, ideologi og praksis i rehabiliteringsarbeid</i>, (Kapittel 3 - 4, 6 og 8 – 9)</p> <p>Eriksen Thomas Hylland og Sajjad Torunn Arntsen (2015) <i>Kulturforskjeller i praksis – perspektiver på det flerkulturelle Norge</i>. Oslo: Gyldendal akademisk ISBN: 9788205481770 (kapittel 2,3,7 og 8)</p>

Helsedirektoratet (2012) *Kosthåndboken – Veileder i ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenesten*, Oslo: Helsedirektoratet (kapittel 6,10 og 14)
 Ness, N. E., Laberg, T., Haneborg, M., Granbo, R., Færevaag, K. mfl. (2012). *Hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering* Rapport Norsk
 Normann, Trine, Tveit, Johans Sandvin og Thommesen, Hanne (2009) *Om rehabilitering, mot helhetlig og felles forståelse*, Kommuneforlaget, Oslo. ISBN:9788244613132
 Tuntland, H., Ness, N. E. (2014). *Hverdagsrehabilitering* Gyldendal norsk forlag.
 Tuntland, H. (2011), *En innføring i ADL* Høyskoleforlaget (Kapittel 1 – 2, 4 – 5 og 7 – 10)
 Vik, Kjersti (2015), *Mens vi venter på eldrebølgen*. Oslo: Gyldendal Norsk (Kapittel 6 – 10)
Lov og rammeverk:
 Helsedirektoratet (2012) *Undersøkelse om rehabilitering i kommunene – erfaringer med tilbud gitt i pasientens hjem/ vante miljø* Rapport, IS-0362 (2012),
 Helse- og omsorgsdepartementet (2009) *Samhandlingsreformen* St.mld.47 (2008-2009)
 Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet
 Helse- og omsorgsdepartementet (2011) *Innovasjon i omsorg* NOU 2011:11 Oslo: Statens forvaltningstjeneste

6.2.3 Emne 2: Hverdagsmestring – arbeidskrav

Emne 2 – Oppgave: Hverdagsrehabilitering, medvirkning, motivasjon og mestring

- Start individuelt med å utarbeide en skisse til et undervisningsopplegg om nevnte tema.
- Gruppen bruker disse skissene til å utarbeide et felles undervisningsopplegg.
- Gruppen demonstrerer opplegget ved å undervise medstudenter (ca. 20 min.).
- Studentene gir en muntlig tilbakemelding på medstudenters arbeid og undervisningsopplegg.

Rammer:

Skriftlig oppgave som besvares i gruppe.
 Omfang: maksimum 4 sider, eksklusive vedlegg.
 Vurdering gis med karakter A-F, se 5.3.1, etter kriteriene 1-6, se pkt. 5.4.1
 Muntlig gruppeoppgave (b,c) Presentasjon for medstudenter i basisgruppen før neste samling.
 Basisgruppen presenterer funn og spørsmål på neste samling.
 Skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer

Emne 2 - Refleksjonsnotat

Etter endt emne skal studentene levere et individuelt refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt.

Rammer:

Skriftlig individuelt notat (se mal i vedlegg)
 Omfang: maksimum 1 side
 Vurdering: Bestått ved innlevering

6.3 Emne 3: Organisasjon og yrkesutøvelse

6.3.1 Læringsutbyttebeskrivelse for Emne 3: Organisasjon og yrkesutøvelse

Kunnskap	<p><i>Kandidaten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - har kunnskap om individuell plan og dokumentasjon i yrkesutøvelsen - kan oppdatere sin kunnskap om utviklingsarbeid - har kunnskap om tverrfaglig og flerfaglig samarbeid, om saksbehandling og om koordinering av helsetjenester - har kunnskap om familieomsorg og frivillig arbeid - har kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper - har innsikt i kunnskapsbasert praksis og kjennskap til omsorgsforskning - har forståelse for bruk av velferdsteknologi i helse og omsorgstjenesten - forstår at en velfungerende helsetjeneste bidrar til verdiskapning i samfunnet
Ferdigheter	<p><i>Kandidaten kan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kan anvende kunnskap om kulturmangfold i yrkesutøvelsen - kan finne informasjon om ulike hjelpemidler for den enkelte tjenestemottaker - kan anvende kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper i kommunikasjon med brukere, pårørende, frivillige og kollegaer - kan anvende metoder eller verktøy for etisk refleksjon i samarbeid med kollegaer
Generell kompetanse	<p><i>Kandidaten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kan bygge relasjoner med kollegaer på egen arbeidsplass og eksterne samarbeidspartnere i tverrfaglig samarbeid - har forståelse for viktigheten av god dokumentasjon som arbeidsverktøy i yrkesutøvelsen - kan utvikle arbeidsmetoder og tjenestetilbud på arbeidsplassen, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon

6.3.2 Emne 3: Organisering og yrkesutøvelse - delemner og litteratur

Delemner	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tverrfaglig samarbeid 2. Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy 3. Kommunikasjon og veiledning
Arbeidsform	<p>Samlingene vil legge vekt på erfaringsdeling/diskusjon og gjennomføring av problemorienterte oppgaver/case individuelt og i grupper, samt forelesninger og veiledning. Det forutsettes at studenten på egen hånd gjør seg kjent med lærestoffet som er nevnt i litteraturlisten eller oppgis av faglærere og som ikke direkte gjennomgås i plenum.</p>
Delemne 1	<p>Tverrfaglig samarbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Familieomsorg • Kommunale helse- og omsorgstjenester • Spesialisthelsetjenester • Hjemmebaserte tjenester • Lovregulerte og tilrettelagte boliger

	<ul style="list-style-type: none"> • Institusjonsbaserte tjenester • Frivillige organisasjoner
Delemne 2	<p>Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yrkesrolle og identitet • Kulturmangfold og yrkesutøvelse • Arbeidskultur, kreativitet og endringsvilje • Omsorgsforskning • Kunnskapsbasert praksis • Utviklingsarbeid • Individuell plan • Dokumentasjon • Velferdsteknologi • Universell utforming • Hjelpemidler
Delemne 3	<p>Kommunikasjon og veiledning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikasjon- og veiledningskompetanse • Grunnleggende pedagogiske prinsipper • Etisk refleksjon • Aktivitet og deltagelse

Litteratur	<p>Lingås, L. G og Martinussen, N. (2006) <i>Organisering av yrkesutøvelsen</i> Eide, Hilde og Tom Eide (2007) <i>Kommunikasjon i relasjoner. Samhandling, konfliktløsning og etikk</i> (Kapittel 11, 13 og 15 – 16) Grasaas, K. Sjørusen, M. & Stordalen, J. (2014) <i>Helsefagskolen - Etikk og kommunikasjon</i> Høyskoleforlaget (Kapittel 12 – 18) Helse- og omsorgsdepartementet (2011) <i>Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester</i>, kapittel 3 - 8 2011 Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet Helse- og omsorgsdepartementet (2006) <i>Mestring, muligheter og mening</i> (2005-2006) kapittel 7 – 11 Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet Helse- og omsorgsdepartementet (2013) <i>Morgendagens omsorg</i> St.mld.29 (2012 – 2013) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet</p> <p>Nettsteder: Mediesenteret, Høgskolen i Bergen, 2012, http://kunnskapsbasertpraksis.no/ Helse- og sosiallover www.lovdatabase.no Helsedirektoratet, <i>Individuell plan og koordinator</i>, https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/rehabilitering-habilitering-individuell-plan-og-koordinator/seksjon?Tittel=individuell-plan-og-koordinator-6935 Senter for omsorgsforskning, Gjøvik, https://www.omsorgsforskning.no/</p> <p>Tillegglitteratur: Tveiten, Sidsel: <i>Veiledning – mer enn ord</i>. Fagbokforlaget</p>
-------------------	---

6.3.3 Emne 3: Organisasjon og yrkesutøvelse - arbeidskrav

Emne 3 – Oppgave: Yrkesutøvelse og kommunikasjon

Definer begrepene ovenfor. Velg en aktuell situasjon på egen eller tenkt arbeidsplass. Drøft hvordan mestring, verdighet og deltagelse påvirker det forebyggende arbeidet.

Rammer:

Skriftlig individuell oppgave.

Omfang: maksimum 4 sider.

Vurdering gis med karakter A-F, se 5.3.1, etter kriteriene 1-6, se pkt. 5.4.1

Skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.

Emne 3 - Refleksjonsnotat

Etter endt emne skal studentene levere et eget individuelt refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt.

Rammer:

Skriftlig individuelt notat (se mal i vedlegg)

Omfang: maksimum 2 sider

Vurdering: Bestått ved innlevering.

6.4 Emne 4 Faglig fordyping

6.4.1 Læringsutbyttebeskrivelse - Emne 4 Faglig fordyping

Kunnskap	<p><i>Kandidaten kan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - oppdatere sin kunnskap knyttet hverdagsmestringens tankesett og hverdagsrehabiliterings arbeidsform
Ferdigheter	<p><i>Kandidaten kan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - innhente, bearbeide og vurdere oppdatert fagstoff om hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering i praksis - anvende kartleggingsverktøy
Generell kompetanse	<p><i>Kandidaten kan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - utvikle gode arbeidsmetoder for hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering

6.4.2 Tema og litteratur - Emne 4 Faglig fordyping/hovedprosjekt

Faglig fordyping	
Tema	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tema for fordypningsarbeidet skal være praksisrettet og konkret. ○ Fordypningsoppgaven skal være knyttet til emner i studieplanen.
Litteratur	<p>Dalland, O. (2012) <i>Metode og oppgaveskriving for studenter</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk</p> <p>Tillegglitteratur:</p>

6.4.3 Arbeidskrav - Emne 4 Faglig fordypning/hovedprosjekt

Fordypningsoppgaven er obligatorisk og gjennomføres individuelt. Erfaringer fra praksis skal knyttes til fordypningsoppgaven. Innen fastsatt tidspunkt må studenten ha levert forslag til fremdriftsplan med foreløpig problemstilling, metodevalg og litteratur. Dette godkjennes av veileder innen 14 dager. Besvarelsen innleveres til fastsatt tid før muntlig eksamen.

Utdanningsdirektoratets kvalitetsvurderingssystem kan gi et utgangspunkt for disposisjon:

- Utforme mål og begrunne valg av problemstilling jf. tema
- Utforme framdriftsplan
- Gjennomføring
- Fagspesifikk vurdering
- Oppfølging og implementering

Studenten har tilbud om to veiledningstimer i løpet av skriveperioden, hvorav en er obligatorisk. Deler av siste samling legges opp med eget arbeid med fordypningsoppgaven der studentene presenterer sine foreløpige arbeider for medstudenter og veileder. Hensikten er å gi felles veiledning og respons på foreløpig læringsutbytte, både for de som legger fram og de som er deltakere.

Vurdering av fordypningsoppgaven:

Fordypningsoppgaven utgjør i hovedsak den skriftlige delen av utdanningens avsluttende eksamen, og skal vurderes i forhold til følgende kriterier:

- **Faglig rettet**

Kompetanse fra studentens eget fagområde kommer til uttrykk.

- **Metodisk redegjøringskrav**

Det er gjort rede for metodevalg og studenten viser evne til å finne fram kildestoff, bruke kilder i behandlingen av eget materiale, og viser saklig kildekritikk. Oppgaven er utført i samsvar med gjeldende etiske retningslinjer. Besvarelsen har en form som samsvarer med skolens/tilbyders retningslinjer for oppgaveskriving.

- **Selvtendighet**

Besvarelsen viser selvtendige vurderinger og behandler temaet saklig, kritisk og analytisk med drøfting av standpunkter og påstander.

- **Oppgavelikhet**

Besvarelsen har ikke påfallende likhet med andre besvarelser eller annet publisert materiale.

- **Karakterer**

Det gis en foreløpig skriftlig karakter på fordypningsoppgaven etter kriteriene 1-6, se pkt. 5.4.1. ca 14 dager etter innlevering

Rammer:

Skriftlig besvarelse.

Omfang: maksimum 12 sider

Vurdering:

- for å kunne fremstille seg til eksamen må studenten ha bestått emne 1, 2 og 3
- fordypningsoppgaven skal vurderes av en intern og en ekstern sensor
- muntlig eksamen vurderes med en intern og en ekstern sensor
- endelig individuell eksamenskarakter settes etter gjennomført muntlig eksamen

Emne 4 - Refleksjonsnotat

Etter endt emne skal studentene levere et eget individuelt refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt.

Rammer:

Skriftlig individuelt notat (se mal i vedlegg)

Omfang: maksimum 2 sider

Vurdering: Bestått ved innlevering.

7 EVALUERING AV STUDIET

Hensikten med evalueringsordningen er å gi studenten, læreren og fagskolen regelmessig informasjon om undervisningens kvalitet i forhold til studentens faglig og personlig utvikling.

Etter hvert emne avsettes det tid til prosessevaluering for å fremme videre læring og utvikling. Dette gjennomføres ved at studentenes svarer på spørreskjemaer, til sammen fire ganger.

8 AKTUELL LITTERATUR OG REFERANSER

Nedenfor er en samlet oversikt over litteratur og referanser

Bollingmo, L. m. fl. (2004). *Det er mitt liv. Brukermedvirkning og nye hjelperoller i habilitering og rehabilitering*. Oslo: Universitetsforlaget. ISBN: 9788215006130

Bredland, Ebba Langum, Linge, Oddrun Anita og Vik, Kjersti (2011) *Det handler om verdighet og deltakelse. Ideologi og praksis i rehabiliteringsarbeid*. Gyldendal, Oslo ISBN: 978-82-0539643-2

Dalland, Olav (2012) *Metode og oppgaveskriving for studenter*. Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 10:8205348189

Eide, Hilde og Tom Eide (2007) *Kommunikasjon i relasjoner. Samhandling, konfliktløsning og etikk* Oslo: Gyldendal Akademisk ISBN: 9788205326897

Eriksen Thomas Hylland og Sajjad Torunn Arntsen (2015) *Kulturforskjeller i praksis – perspektiver på det flerkulturelle Norge*. Oslo: Gyldendal akademisk ISBN: 9788205481770 (kapittel 2,3,7 og 8)

Grasaas, K. Sjursen, M. & Stordalen, J. (2014) *Helsefagskolen - Etikk og kommunikasjon* Høyskoleforlaget ISBN: 9788202421281

Helsedirektoratet (2012) *Undersøkelse om rehabilitering i kommunene – erfaringer med tilbud gitt i pasientens hjem/ vante miljø* Rapport, IS-0362 (2012), oppdrag for Helsedirektoratet Oslo: Helse og omsorgsdepartementet

Helsedirektoratet (2012) *Kosthåndboken – Veileder i ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenesten*, Oslo: Helsedirektoratet (kapittel 6,10 og 14)

Helsedirektoratet (2012) *Fagrapport om implementering av velferdsteknologi i de kommunale helse- og omsorgstjenestene 2013 – 2030*. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helsekompetanse.no, aktivitet og mestring - *hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi*, <http://helsekompetanse.no/kurs/aktivitet-og-mestring>

Helse- og omsorgsdepartementet (2015) *Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet helhet* St.mld. (2014 – 2015) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet (2013) *Morgendagens omsorg* St.mld.29 (2012 – 2013) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet (2011) *Innovasjon i omsorg* NOU 2011:11 Oslo: Statens forvaltningstjeneste

Helse- og omsorgsdepartementet (2011) *Lom om kommunale helse- og omsorgstjenester*, kapittel 3 - 8 2011 Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet (2009) *Samhandlingsreformen* St.mld.47 (2008-2009) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet (2006) *Mestring, muligheter og mening. Framtidas omsorgsutfordringer*. St.mld.25 (2005 – 2006) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Kongehuset.no, verdighet (2009), <http://www.kongehuset.no/nyhet.html?tid=78977&sek=26939>

Lingås, L. G og Martinussen, N. (2006) *Organisering av yrkesutøvelsen* Oslo: Dam ISBN: 9788204096692

Ness, N. E., Laberg, T., Haneborg, M., Granbo, R., Færevaaag, K. mfl. (2012). *Hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering* Rapport Norsk

Normann, Trine, Tveit, Johans Sandvin og Thommesen, Hanne (2009) *Om rehabilitering, mot helhetlig og felles forståelse*, Kommuneforlaget, Oslo ISBN:9788244613132

Omsorgsplanen 2015. Særtrykk av St.prp. nr. 1 (2007-2008)

Sinding Aasen, H., Halvorsen, R. og Barbosa da Silva, A. (2009) *Human Rights, Dignity and Autonomy in Health Care and Social Services, Nordic Perspectives*. Bergen

Søndenå, Kari (2004) *Kraftfull refleksjon i lærerutdanninga*. Oslo: Abstrakt forlag AS

Tuntland, H., Ness, N. E. (2014). *Hverdagsrehabilitering* Oslo: Gyldendal norsk forlag ISBN: 9788205458864

Tuntland, H. (2011), *En innføring i ADL* Høyskoleforlaget ISBN: 9788276349122

Vik, Kjersti (2015), *Mens vi venter på eldrebølgen*. Gyldendal Norsk Oslo

Wilhelm, Ingvard (2013). *Det er ikke mer synd på deg enn andre: en bok om ansvar og frigjøring*. Stavanger: Hertervig forlag

Aktuelle nettadresser:

Bjerkaas, K.E.T. (2012) *Hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering*
<http://kurs.helsekompetanse.no/rehabilitering/23842>

Helse- og omsorgslover [online] URL: <http://www.lovdatabasen.no/>

Helsedirektoratet, *Individuell plan og koordinator*,
<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/rehabilitering-habilitering-individuell-plan-og-koordinator/seksjon?Tittel=individuell-plan-og-koordinator-6935>

Mediesenteret, Høgskolen i Bergen, 2012, <http://kunnskapsbasertpraksis.no/>

Senter for omsorgsforskning, Gjøvik, <https://www.omsorgsforskning.no/>

Tillegglitteratur:

Andersen, Erling S. og Schwenche, E. (4. utgave 2012) *Prosjektarbeid en veiledning for studenter* Oslo: NKI forlaget ISBN: 9788256272303

Tveiten, Sidsel (2013) *Veiledning – mer enn ord*. Bergen: Fagbokforlaget ISBN: 9788245014518

9 VEDLEGG

9.1 Vedlegg 1 - Refleksjonsnotat

Hvilke tanker har du gjort deg under jobben med denne oppgaven?

Hvilke utfordringer har du møtt?

Hva er du spesielt fornøyd med?

Hva har vært bra og hva kunne du gjort bedre?

Hvor fornøyd er du med resultatet?

(Hva er bra og hva kunne du gjort bedre? Ble forventningene dine innfridd?)

Hva har du lært av arbeidet med oppgaven?

9.2 Vedlegg 2 – Vurderingsskjema praksis - midtvurdering

Fagskolen I Viken - Avdeling for helsefag

Fagskoleutdanning i

Midtvurdering foretatt:.....(dato)

Fravær til nå i perioden:.....(antall timer)

Student:.....sign.

Praksisveileder:.....sign.

Lærer.....sign.

Evt. kommentar:

.....

.....

.....

Læringsutbyttebeskrivelser knyttet til praksisperioden	Godkjent	Ikke godkjent
<i>Kandidaten kan:</i> - oppdatere sin kunnskap knyttet hverdagsmestringens tankesett og hverdagsrehabiliterings arbeidsform		
<i>Kandidaten kan:</i> - innhente, bearbeide og vurdere oppdatert fagstoff om hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering i praksis - anvende kartleggingsverktøy		
<i>Kandidaten kan:</i> - utvikle gode arbeidsmetoder for hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering		

9.3 Vedlegg 3 - Vurderingsskjema praksis - sluttvurdering

Fagskolen I Viken - Avdeling for helsefag

Fagskoleutdanning i

Vurderingsskjema for gjennomført praksis

Studentens navn:.....

Praksissted:.....

Læringsutbyttebeskrivelser knyttet til praksisperioden	Godkjent	Ikke godkjent
<i>Kandidaten kan:</i> - oppdatere sin kunnskap knyttet hverdagsmestrings tankesett og hverdagsrehabiliterings arbeidsform		
<i>Kandidaten kan:</i> - innhente, bearbeide og vurdere oppdatert fagstoff om hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering i praksis - anvende kartleggingsverktøy		
<i>Kandidaten kan:</i> - utvikle gode arbeidsmetoder for hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering		

RESULTAT:.....(bestått/ikke bestått)

Fravær:.....(antall timer)

Tidsrom:.....

Student

Praksisveileder

Lærer

Ferdig utfylt skjema oversendes skolen

9.4 Vedlegg 4 – Kriterier for ikke bestått praksis

Praksisveileder og/eller fagskolens lærer kan reise tvil om bestått, eller foreslå at praksis ikke er bestått, dersom studenten vurderes til ikke å ha oppfylt kravene i følgende punkt a – g. Det er tilstrekkelig at ett av punktene ikke er oppfylt:

- a. Ikke oppfylt nærværsplikten for praksisstudiene
- b. Ikke viser tilstrekkelig personlig og/eller faglig kompetanse
- c. Ikke oppnår godkjent resultat i forhold til læringsutbytte for praksisperioden
- d. Ikke retter seg etter vanlige normer, regler og lover i arbeidslivet eller ev. personalreglement ved praksisstedet
- e. Ikke overholder yrkesetiske retningslinjer og/eller taushetsløfte
- f. Ikke overholder obligatoriske forpliktelser og avtaler
- g. Ikke viser respekt for brukere, pårørende eller medarbeidere på praksisstedet

Innhold

1	GENERELT OM FAGSKOLEUTDANNING I HVERDAGSMESTRING	35
1.1	MÅL FOR FAGSKOLEUTDANNING I HVERDAGSMESTRING	36
1.1.1	<i>Læringsutbytte for fagskoleutdanning i Hverdagsmestring</i>	<i>36</i>
1.2	BEGREPSAVKLARING	37
1.3	SELVSTENDIG YRKESRETTET UTDANNING	38
1.4	MÅLGRUPPE FOR UTDANNINGEN	38
1.4.1	<i>Bruk av kompetanse etter gjennomført fagskoleutdanning</i>	<i>38</i>
1.5	OPPTAKSKRAV	39
1.6	REALKOMPETANSEVURDERING	39
2	ORGANISERING AV STUDIET	39
2.1	SKJEMATISK GJENNOMFØRINGSMODELL FOR HVERDAGSMESTRING, DELTID OVER 1 ÅR:	40
3	SAMMENHENG MELLOM TEORI OG PRAKSIS	41
3.1	ARBEIDSFORMER OG METODER I STUDIET	41
3.1.1	<i>Problembasert læring (PBL).....</i>	<i>41</i>
3.1.2	<i>Veiledning og ansvar for egen læring</i>	<i>41</i>
3.1.3	<i>Basisgrupper</i>	<i>42</i>
3.1.4	<i>Lærerstyrt undervisning og forelesninger</i>	<i>42</i>
3.1.5	<i>Nettbaserte forelesninger</i>	<i>42</i>
3.1.6	<i>Lærerstyrt veiledning individuelt og i grupper.....</i>	<i>42</i>
3.1.7	<i>Fordypningsoppgave</i>	<i>42</i>
3.1.8	<i>Selvstudium.....</i>	<i>42</i>

3.1.9	Nettstøttet samlingsbasert studium.....	42
3.1.10	Praksis.....	43
4	ARBEIDSKRAV I EMNENE	44
4.1	REFLEKSJONSNOTAT	44
5	VURDERING	44
5.1	VURDERINGSGRUNNLAG	44
5.2	GJENNOMFØRING AV VURDERINGSPROSESSEN	44
5.3	FØLGENDE VURDERINGSFORMER BENYTTES	44
5.3.1	Beskrivelse av de enkelte karaktertrinn.....	45
5.4	KRITERIER FOR VURDERING AV ARBEIDSKRAVENE	45
5.4.1	Følgende kriterier og krav anvendes ved vurdering	45
5.4.2	Dokumentasjon.....	46
6	BESKRIVELSE AV EMNER	46
6.1	EMNE 1: HELSEARBEIDERES ROLLE OG OPPGAVER I MORGENDAGENS OMSORG.....	47
6.1.1	Læringsutbyttebeskrivelse Emne 1 – Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg.....	47
6.1.2	Emne 1 – Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg: delemner og litteratur.....	47
6.1.3	Emne 1 – Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg: Arbeidskrav	48
6.2	EMNE 2: HVERDAGSMESTRING.....	49
6.2.1	Læringsutbyttebeskrivelse Emne 2: Hverdagsmestring	49
6.2.2	Emne 2: Hverdagsmestring - delemner og litteratur.....	51
6.2.3	Emne 2: Hverdagsmestring – arbeidskrav.....	52
6.3	EMNE 3: ORGANISASJON OG YRKESUTØVELSE.....	53
6.3.1	Læringsutbyttebeskrivelse for Emne 3: Organisasjon og yrkesutøvelse.....	53
6.3.2	Emne 3: Organisering og yrkesutøvelse - delemner og litteratur.....	53
6.3.3	Emne 3: Organisasjon og yrkesutøvelse - arbeidskrav.....	54
6.4	EMNE 4 FAGLIG FORDYPING	55
6.4.1	Læringsutbyttebeskrivelse - Emne 4 Faglig fordyping.....	55
6.4.2	Tema og litteratur - Emne 4 Faglig fordypning/hovedprosjekt.....	55
6.4.3	Arbeidskrav - Emne 4 Faglig fordypning/hovedprosjekt	56
7	EVALUERING AV STUDIET.....	57
8	AKTUELL LITTERATUR OG REFERANSER.....	58
9	VEDLEGG.....	60
9.1	VEDLEGG 1 - REFLEKSJONSNOTAT	60
9.2	VEDLEGG 2 – VURDERINGSSKJEMA PRAKSIS - MIDTVURDERING.....	61
9.3	VEDLEGG 3 - VURDERINGSSKJEMA PRAKSIS - SLUTTAVURDERING.....	62
9.4	VEDLEGG 4 – KRITERIER FOR IKKE BESTÅTT PRAKSIS	63

10 GENERELT OM FAGSKOLEUTDANNING I HVERDAGSMESTRING

Fagskolens opplæringstilbud i Norge skal være tilpasset samfunnets behov for svært mange typer fagkompetanse. Studieplanen i "Hverdagsmestring" på fagskolenivå er utarbeidet i samarbeid med fagansvarlige i Bærum kommune, Fagskolen Innlandet, Fagskolen I Viken ved Rud og faglærere i Helse- og oppvekstfag i Akershus fylkeskommune. Studieplanen er utviklet med sikte på å gi helsearbeidere med videregående opplæring, mulighet til en videreutdanning som kan styrke deres kompetanse i møte med nye og utvidede arbeidsoppgaver i helse- og omsorgstjenesten.

Kommunene vil i årene fremover ha betydelig fokus på at innbyggere i størst mulig grad skal settes i stand til å takle egne liv. Målet er å utsette behovet for tyngre omsorgstjenester så lenge som mulig. Dette er en dreining som gjør at helseyrterne må benytte andre og nye arbeidsmetoder enn i dag. På bakgrunn av økende behov for faglig kompetanse spesielt i hjemmesykepleien har vi i samarbeid med Bærum kommune utarbeidet denne planen.

Studiets navn er valgt på bakgrunn av denne tenkingen som gjør at det vil bli økt fokus på å motivere og legge til rette for økt mestring i hverdagen. Studiet legges til rette slik at studentene tilegner seg kunnskaper, ferdighet og den generelle kunnskapen som gjør dem kvalifisert til å utøve hverdagsmestring.

Helse- og omsorgssektoren står overfor store utfordringer i årene framover. Endringer i befolkningsmessige forhold og en samfunnsutvikling med økende etterspørsel etter alle typer helse- og omsorgstjenester utfordrer velferdssamfunnet. Omsorgsplanen 2015 og en oppfølging av stortingsmelding 25 (2005-2006) mestring, muligheter og mening. Omsorgsplanen 2015 påpeker blant annet behovet for økt kompetanse for å sikre høy kompetanse og stabil bemanning i helse- og omsorgssektoren. Det er derfor viktig å kunne rekruttere, videreutdanne og beholde kompetent fagfolk. Planen legger også økt vekt på aktiv omsorg som gir brukerne mulighet for å leve et meningsfylt liv.

Sentrale styringsdokumenter legger føringer for en satsing på kompetanseheving i den kommunale helse- og omsorgstjenesten:

Dette er for eksempel:

"Kompetanseløftet 2015", har som mål å skaffe tilstrekkelig personell og nødvendig fagkompetanse til den kommunale helse- og omsorgstjenesten. I handlingsprogrammet legges det vekt på at videreutdanning av personell gjennom fagskoleordning er spesielt viktig for å øke kompetanse. (St.meld.nr. 25 2005-2006 Mestring, muligheter og mening). Fagskoleutdanningene er nært knyttet til arbeidslivets kompetansebehov og er derfor særlig relevant for utfordringene for kommunene.

"Innovasjon i omsorg", NOU 2011: 11. Her påpekes viktigheten av innovasjon, som det nye og ukjente, inn i den forutsigbare og trygge omsorgen. Tanken er å bruke kunnskap om teknologi inn i ny sammenheng eller at det brukes på en ny måte. Innovasjon i omsorg er viktig i arbeidet for verdier som deltagelse, uavhengighet, selvstendighet, verdighet og normalisering.

"Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet helhet", Meld. St. 26 omhandler forslag til hvordan kommunene kan møte dagens og fremtidens utfordringer innen helse- og omsorgstjenesten. Det legges blant annet stor vekt på samarbeid og tverrfaglighet hvor bruker behov settes i sentrum

"Morgendagens omsorg", Meld. St. 29, kapittel 8 (2012-2013) er med på å legge føringer for utvikling av helse- og omsorgstjenestene. Den er ment å gi helse- og omsorgstjenestens brukere nye muligheter til å klare seg selv i hverdagen til tross for sykdom, problemer eller funksjonsnedsettelse.

"Samhandlingsreformen", Meld. St. 47 (2009) – medfører endring i ansvar- og oppgavefordeling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten.

Fagskoleutdanningene har et klart brukerperspektiv, skal være tverrfaglig og være rettet mot arbeidstakere med ulik faglig bakgrunn. Yrkesutøvelsen foregår i et samspill mellom praktiske erfaringer og relevant teori. Holdninger utvikles gjennom refleksjon rundt faglig yrkesutøvelse som er basert på en kombinasjon av praktiske erfaringer fra fagarbeid og nyere relevant kunnskap på det samme fagområdet. I tillegg er det nødvendig at man gjør vurderinger og fatter beslutninger på et juridisk og etisk holdbart grunnlag.

10.1 Mål for fagskoleutdanning i Hverdagsmestring

Formålet med utdanningen er å legge til rette slik at brukere/ tjenesteytere kan utsette behovet for tynge omsorgstjenester i kommunene. Målet er at studenten skal kunne utvikle en reflektert holdning til egen praksis som gir best mulig mestring av hverdagen for brukere og tjenesteytere og heve kunnskapen til helsearbeidere i helse- og omsorgstjenestene.

10.1.1 Læringsutbytte for fagskoleutdanning i Hverdagsmestring

Yrkesutøvere med fagskole i Hverdagsmestring skal ha fått innsikt i lover og forskrifter som regulerer helse- og omsorgstjenesten. Studentene skal kunne anvende verktøy for kvalitetsutvikling og kartlegging, samt ulike veiledningsmetoder som kan bidra til brukers/ tjenesteyters opplevelse av medvirkning, mestring og motivasjon. Etter endt studium skal studenten ha utviklet en etisk grunnholdning til egen rolle som helsearbeider og kunne utføre arbeidsformen hverdagsrehabilitering etter hverdagsmestringens tankesett.

Læringsutbytte for kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse i de enkelte emnene er beskrevet under kapittel 6 i studieplanen. Fagskoleutdanningen i Hverdagsmestring bygger på et helhetlig menneskesyn, der grunnholdningene respekt, ansvarlighet og profesjonalitet står sentralt. Studiet vektlegger et læringsutbytte som skal utvikle studentens yrkesutøvelse i tråd med dette.

Studieplanen for hverdagsmestring har et omfang på 30 fagskolepoeng. Overordnet læringsutbyttebeskrivelse er tilpasset dette:

Beskrivelse av overordnet læringsutbytte for utdanningen		
Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
Kandidaten: - har innsikt i aktuelle lover og rammeverk som angår egen yrkesutøvelse - forstår egen rolle i hverdagsmestring for morgendagens omsorg - har forståelse for betydningen av tverrfaglig samarbeid for å oppnå best mulig hverdagsmestring - forstår betydningen av hverdagsrehabilitering i hverdagsmestring - har kunnskap om kommunikasjon- og veiledningsmetoder for å øke	Kandidaten: - kan anvende kartleggingsverktøy i hverdagsrehabilitering - kan anvende kunnskap om etikk, kommunikasjon og veiledning innen hverdagsmestring - kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering - kan kartlegge tjenestemottakers ressurser og identifisere behov for tidlig innsats	Kandidaten: - har forståelse for aktuelle prinsipper i hverdagsmestring og hvordan dette påvirker fysisk funksjon og kognitiv kapasitet - kan bygge relasjoner i samhandling med tjenesteyter, deres pårørende og i tverrfaglig samarbeid - har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk i utøvelsen av faget hverdagsmestring - kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester av relevans for yrkesutøvelsen. - kan utføre hverdagsrehabilitering slik at

tjenesteyters mestring og motivasjon - kan kartlegge og vurdere brukers behov, brukermedvirkning, helse og aldring og velferdsteknologi	- kan anvende kunnskap om velferdsteknologi i arbeidet med hverdagsmestring	bruker/ tjenestemottaker opplever hverdagsmestring
--	---	--

Konkret læringsutbytte for hvert enkelt emne er beskrevet under pkt. 6.

10.2 Begrepsavklaring

Utdanninger innen Helse- og oppvekstfag har et felles hovedmål:

Utdanningene skal utvikle studentene til reflekterte yrkesutøvere. Studentene skal etter gjennomført utdanning ha etablert et grunnlag for livslang læring og kontinuerlig omstilling.

Omsorg er en viktig del i arbeidet i hverdagsmestring. God omsorg bygger på et helhetlig menneskesyn hvor en møter det enkelte mennesket med respekt og verdighet og med innsikt i den enkeltes livsfortelling og sykdomshistorie.

Hverdagsmestring

Hverdagsmestring beskrives som et tankesett for faggruppene i ulike helse- og omsorgstjenester hvor målet skal være på den enkeltes mestring av hverdagen uansett funksjonsnivå. (Helsekompetanse.no)

Hverdagsrehabilitering

Hverdagsrehabilitering beskrives som arbeidsformen for forebygging og rehabilitering i brukerens hjem. Utgangspunktet er brukernes viktighetsområder hvor bruker sammen med et tverrfaglig team med rehabiliteringskompetanse utarbeider en faglig plan for pleiere og hjemmehjelpere. (Helsekompetanse.no)

Verdighetsbegrepet

«Mennesket er i seg selv unikt med hensyn til å kunne tenke, ha autonomi og verdighet» (Sinding, Halvorsen og Barbosa da Silva, 2009)

Kronprins Haakon tok initiativet til Global Dignity. Tanken bak Global Dignity er å sette fokus på den universelle retten alle mennesker har til å leve et verdig liv.(kongehuset.no)

«Fem prinsipper om verdighet:

1. Alle mennesker har rett til å leve et verdig liv.
2. Et verdig liv er å kunne bruke sine ressurser som menneske. En forutsetning for dette er å ha tilgang til et tilfredsstillende nivå av helsetjenester, utdanning, inntekt og sikkerhet.
3. Verdighet er å ha frihet til å ta avgjørelser og treffe valg som berører eget liv – og oppleve at denne rettigheten blir møtt med respekt.
4. Verdighet bør være det styrende prinsipp for alle handlinger.
5. Vår egen verdighet henger nøye sammen med andres verdighet.»(kongehuset.no)

Innovasjon

I Meld. St. 29, «**Morgendagens omsorg**», blir begrepet innovasjon beskrevet som:

- kjent eller ny viten kombinert på en ny måte eller brukt i en ny sammenheng
- ideer omsatt til en bedre praksis som skaper merverdi
- driftig, dristig og eksperimenterende i formen
- en måte å forholde seg til oppgaver på – en kultur

- en prosess der resultatet ikke er kjent på forhånd

«Innovasjon er å skape noe nytt og handler om det å åpne framtida og utvide handlingsrommet gjennom å identifisere flere utveier, vise fram alternativer og finne nye spor og løsninger.» (Meld. St. 29, morgendagens omsorg)

Relasjonskompetanse

Utvikling av relasjonskompetanse krever bevissthet og evne til refleksjon over hvordan egne holdninger innvirker på ens adferd og hvordan egen adferd, generelt og i spesifikke situasjoner, innvirker på andre menneskers oppfatning av situasjonen. I relasjonsarbeid er anerkjennelse av «den andre» som subjekt, med ressurser og begrensninger og rettigheter og plikter, sentrale. Evnen til å gi «den andre» opplevelse av å være aktør med mulighet for deltagelse og ansvar er derfor vesentlige elementer i relasjonskompetansen.

Refleksjon

«Refleksjon er en prosess som gjør deg i stand til å oppdage og lære noe som leder til en forandring på en eller annen måte» (Søndena, 2004). Refleksjon handler om å kaste tanker tilbake til, eller vende tilbake til, tanker du har tenkt før. Det er ikke bare handlingen i seg selv som skal være gjenstand for refleksjon, men også tidligere og mer grunnleggende forhold rundt egen tenkning om en handling eller handlingssekvenser.

Velferdsteknologi

Velferdsteknologi har i Norge og internasjonalt fått økt oppmerksomhet de siste årene. Internasjonalt anses område å bli sentralt for å møte den demografiske utviklingens utfordringer innen helse og omsorg. Velferdsteknologiske løsninger tas i bruk som verktøy i de kommunale helse- og omsorgstjenestene, samt muliggjøre at mennesker, ved hjelp av velferdsteknologiske løsninger, gis mulighet til bedre å mestre eget liv og helse. (Helsedirektoratet, 2012)

10.3 Selvstendig yrkesrettet utdanning

Arbeidet med hverdagsmestring i helse- og omsorgstjenesten må utføres på en måte som ivaretar brukerens/ tjenesteyterens helhetlige livssituasjon og vektlegger utvikling av kvalitet, profesjonalitet og refleksjon i praktisk yrkesutøvelse.

Studiet er tilrettelagt etter voksenpedagogiske prinsipper, med utgangspunkt i studentaktive arbeidsmåter og læringsformer. Studiet tar sikte på å knytte teori til yrkesrettet praksis. Studiet har derfor en praksis/prosjektperiode som er beskrevet som en faglig fordyping i emne 4.

10.4 Målgruppe for utdanningen

Målgruppen for utdanningen helsearbeidere med fagbrev/vitnemål fra videregående skole innen helse- og oppvekstfag som helsefagarbeider, hjelpepleier, omsorgsfagarbeidet, aktivitør eller tilsvarende, eventuelt realkompetanse med 5 års relevant arbeidserfaring i helse- og omsorgstjenesten.

10.4.1 Bruk av kompetanse etter gjennomført fagskoleutdanning

Fagskoleutdanning i Hverdagsmestring gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere generelle opplæringstiltak. Studieplanen er utarbeidet på bakgrunn av kompetansebehov for hverdagsmestring i hjemmesykepleien, men kan også brukes for helsearbeidere i alle kommunale helse- og omsorgstjenester som dagsentre, omsorgsboliger, sykehjem og bo- og behandlingssentre.

10.5 Opptakskrav

- d) Fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev/vitnemål fra videregående skole innen helse- og oppvekstfag som helsefagarbeider, hjelpepleier, omsorgsfagarbeider, aktivitør eller tilsvarende.
- e) Søkere som kan dokumentere at de skal gjennomføre fagprøve etter opptaksfristen, kan tildeles plass på vilkår om bestått prøve.
- f) Det kan gjøres opptak på grunnlag av realkompetansevurdering se punkt 1.2 nedenfor.

10.6 Realkompetansevurdering

Søkere uten fag-/svennebrev kan tas opp til studiet på bakgrunn av realkompetansevurdering. Søker må da ha minst fem års relevant yrkespraksis (omregnet til heltidsstilling) eller skolegang. Vurderingen baseres på gjeldende utdanningsprogram i videregående opplæring på Vg3 nivå. Det må også kunne dokumenteres tilstrekkelig grunnlag i felles allmenne fag tilsvarende læreplanene i Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram.

Realkompetanse er all den kompetanse en person har skaffet seg gjennom betalt eller ubetalt arbeid, etterutdanning, fritidsaktiviteter, organisasjonsarbeid og annet som kommer i tillegg til den kompetansen som er dokumentert gjennom grunnutdanningen.

Relevant yrkespraksis er arbeid innen helse-, omsorg-, sosial- og undervisningssektor eller tilsvarende der søker har arbeidet med pasienter, elever, barn eller klienter. Organisasjonsarbeid eller annet relevant ulønnet arbeid teller også, samt militær-/siviltjeneste.

Det man har av dokumentasjon på praksis, utdanning, autorisasjon, kurs mm synliggjøres med attesterte kopier. Har man attester for praksis, må disse angi lengde på arbeidsforholdet, stillingsprosent og innhold i arbeidet.

I de fleste tilfeller kreves det autorisasjon for å få stilling i helse- og omsorgstjenesten. Relevant yrkespraksis gir grunnlag for opptak, men ikke for autorisasjon.

Søkere med utenlandsk utdanning

Søkere med fullført videregående opplæring fra de andre nordiske landene er kvalifiserte for opptak når den videregående opplæringen i de respektive landene gir generelt opptaksgrunnlag til tertiærutdanning tilsvarende kravene til fagskoleutdanning i Norge.

Søkere utenfor Norden må ha dokumentasjon (autorisert translatør) på opplæring og praksis. Det er nødvendig med bestått eller likeverdig realkompetanse i fellesfag tilsvarende Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram. Den faglige opplæringen må tilsvare opptaksgrunnlag til tertiærutdanning tilsvarende kravene til fagskoleutdanning i Norge. Søkere må ha norskkunnskaper tilsvarende norskprøven for voksne innvandrere fra VOX med resultatet B2 på alle fire delprøver.

11 ORGANISERING AV STUDIET

Utdanningen i Hverdagsmestring er et 19 ukers heltidsstudium tilsvarende et halvt år, som gjennomføres som et deltidsstudium over 38 uker på to semestre (ett år) og gir 30 fagskolepoeng. Studiet organiseres som et nettbasert studium med fire - tredagers samlinger av 8 timer i tillegg til 5 ukers praksis. Det er lagt opp til nettveiledning og individuell veiledning mellom samlingene, se oversikt under. Studiet er satt sammen av praktiske og teoretiske elementer som introduseres i forskjellige emner med en progresjon gjennom hele studiet. Fravær tilknyttet obligatoriske samlinger må ikke overstige 15 %.

Utdanningen er delt inn i 4 emner som er tilpasset faglig innhold og gir rom for faglig refleksjon og utprøving på egen arbeidsplass mellom samlingene. Emne 1 – 3 er fagspesifikke og emne 4 er faglig fordypning/hovedprosjekt som avsluttes med muntlig eksamen.

11.1 Skjematisk gjennomføringsmodell for Hverdagsmestring, deltid over 1 år:

Emne	Fagskole-poeng	Uker helår	Uker deltid	Undervisningstimer	Veiledning individuelt og felles mellom samlinger	Praksis	Selvstudium	Sum arbeidsmengde (timer)
emne 1	7	4,5	9	26	49		88	169
emne 2	7	4,5	9	24	57		88	169
emne 3	7	4,5	9	30	49		88	167
emne 4 inkl. praksis	9	5,5	11	26	56	175	88	345
								0
herav praksis			5					0
a. praksis veiledning (lærer og arb.plass)						12		
b. praksis her og nå veiledning + selvstudium						163		
sum	30	19	38	112	211	175	352	850

Organisering:

Emne 1: 26 undervisningstimer, hvorav 2 uketimer legges til begynnelsen av neste samling for gjennomgang av arbeidskrav). 6 timer IKT innføringskurs.

Emne 2: 24 undervisningstimer, hvorav 2 uketimer legges til begynnelsen av neste samling for gjennomgang av arbeidskrav.

Emne 3: 30 undervisningstimer, hvorav 8 uketimer legges til begynnelsen av neste samling for gjennomgang av arbeidskrav.

Emne 4: 16 undervisningstimer og eksamen 10 timer. Hver samling gjennomføres over 3 dager av 8 timer per dag, totalt 24 timer.

Veiledning mellom samlingene:

Emne 1: Minimum en individuell veiledningstime per student samt 48 veiledningstimer ovf. basisgrupper (6 timer per uke mellom samling 1 og 2)

Emne 2: Minimum en individuell veiledningstime per student samt 56 veiledningstimer ovf. basisgrupper (7 timer per uke mellom samling 2 og 3)

Emne 3: Minimum en individuell veiledningstime per student samt 48 veiledningstimer ovf. basisgrupper (6 timer per uke mellom samling 3 og 4)

Emne 4: Minimum to individuell veiledningstimer per student samt 54 veiledningstimer ovf. basisgrupper (6 timer per uke mellom samling 4 og eksamen). I tillegg kommer 12 individuelle veiledningstimer i praksis. Totalt 68 veiledningstimer i emne 4.

12 SAMMENHENG MELLOM TEORI OG PRAKSIS

Studier av teori har til hensikt å gi studenten kunnskaper som er nødvendig for at han/hun skal utvikle ferdigheter innen fagområdet. Formålet er også å utvikle holdninger til egen yrkesutøvelse gjennom en refleksjon rundt forholdet mellom teori og praksis. Kunnskapen blir vurdert gjennom arbeidskrav, avsluttende eksamen med muntlig redegjørelse og praksis. Litteratur står oppført under beskrivelse av hvert emne og inkluderer også noe anbefalt litteratur. Teoriundervisningen og veiledningen har et omfang på 64 timer pr samling. Studenten har ansvar for å delta aktivt i opplæringen.

For å sikre fagskoleutdanningens yrkesretting, har skolen inngå avtale med ansatte fra ulike praksisfelt som eksterne forelesere i ulike emner. Foreleserne samarbeider med lærerne om planlegging av faglig innhold og arbeidsformer.

12.1 Arbeidsformer og metoder i studiet

Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er studentens ansvar for egen læring. Det innebærer at studenten er mottagelig for undervisning og aktivt oppsøker læringssituasjoner og læringsarenaer. Skolen har ansvar for å tilrettelegge for læring og å støtte/veilede studenten i læreprosessen.

Arbeidsformene skal gi trening i å søke kunnskap, kritisk tenkning og problemløsning. Arbeidsmetoder som anvendes i studiet er forelesninger, dialogpreget undervisning, muntlig framlegg, presentasjoner, praktiske oppgaver, praksis og selvstudium med nettstøttet veiledning, ulike former for arbeid i grupper. Arbeidskrav er studentoppgaver som løses individuelt. Dette forutsetter at studenten deltar aktivt i eget læringsarbeid og samarbeider med andre.

Studentens læring følges opp gjennom veiledning og underveivurdering. Læringsarbeidet støttes med bruk av digital læringsplattform (It`s-Learning). Studenter får egen opplæring i bruk av PC og digitale læremidler ved behov.

Bruk av ulike pedagogiske metoder skal legge til rette for:

- aktiv deltakelse fra studentene og støtte til deres egne initiativ
- arbeid med virkelighetsnære problemstillinger fra praksisfeltet og aktuell teori
- fagforståelse, refleksjon over egen praksis og etiske problemstillinger som motiverer til læring, utvikling og etisk bevissthet
- studentmedvirkning i beslutningsprosesser som angår gjennomføringen av studiet
- tverrfaglig erfaring for å øke forståelsen og respekt for eget og andres fagfelt

For hvert emne er det beskrevet konkretisert læringsutbytte. Lærer skal sammen med studenten formulere læringsmål for å oppnå det konkretiserte læringsutbyttet for det enkelte emnet.

12.1.1 Problembasert læring (PBL)

En problembasert læringsform tar utgangspunkt i at studenten skal bruke egne erfaringer fra arbeidslivet (casebasert). Denne læringsformen er godt egnet for å knytte teori og praksis sammen for voksne med yrkes- og livserfaring.

12.1.2 Veiledning og ansvar for egen læring

Studenten lager egne læringsmål og er aktiv i planlegging, gjennomføring og vurdering av måloppnåelse. Studenten skal selv aktivt søke og ta imot veiledning. Veiledning og selvrefleksjon over tid bidrar til å bevisstgjøre studenten på egen faglig utvikling og kompetanse i arbeidet med lærlinger. Veiledning blir gitt både individuelt og i gruppe. Refleksjon før, under og etter handling er vesentlig for at yrkesutøvelsen skal forbedres. Lærerens rolle i fagskoleutdanningen er i stor grad knyttet til veiledning, underveivurdering og tilrettelegging for læring.

12.1.3 Basisgrupper

Ved studiestart deles studentene inn i/etableres tverrfaglig sammensatte grupper som er basis for faglige diskusjoner, gruppearbeid, oppgaveløsning og veiledning. Arbeidet i gruppene er obligatorisk og forpliktende, og skal gi rom for refleksjon samt stimulere utvikling og bevisstgjøring av så vel gode etiske holdninger som det å kunne anvende fagkunnskapen. Basisgruppene arbeider med arbeidskravene som skal besvares i gruppe. Gruppene har jevnlig veiledning med faglærer både på nett og på skole eller annet avtalt møtested.

12.1.4 Lærerstyrt undervisning og forelesninger

I samlingene organiseres lærerstyrt undervisning/forelesninger i hvert emne. Hensikten er å presentere rent teoristoff, introdusere et tema for videre arbeid, vekke interesse, sammenfatte et tema og lette studiearbeidet innenfor spesielt vanskelige områder av et tema. På den måten får de tilbakemeldinger og får reflektert over egen læring.

12.1.5 Nettbaserte forelesninger

Nettbaserte forelesninger (webinarer) over bestemte temaer vil bli gitt av skolens lærere og fagpersoner fra institusjonene.

12.1.6 Lærerstyrt veiledning individuelt og i grupper

Veiledning foregår lærerstyrt i samlingene for at studentene kan gjennomføre sine oppgaver og nå sine læringsmål. Veiledningen blir gitt muntlig i samlingene. Mellom samlingene blir veiledning gitt etter den enkelte students behov, skriftlig via elektronisk plattform eller e-post, og muntlig via Skype.

12.1.7 Fordypningsoppgave

Fordypningsoppgaven er en problemorientert arbeidsform. Lærestoffet er ikke gitt, det må studenten finne selv, men lærer gir veiledning gjennom hele arbeidet hvis det er behov for det. Studenter og lærer planlegger i fellesskap framdriften av fordypningsoppgaven som skal resultere i en rapport som andre kan få del i. Studentene setter opp antagelser, forklaringer, årsakssammenhenger og utarbeider en problemformulering. Studenten finner ut hva han/hun allerede kan om temaet, for deretter å finne hva han/hun behøver av ny kunnskap. En problemstilling må besvares med mer enn å reprodusere fakta.

12.1.8 Selvstudium

En betydelig del av studiet er selvstendig studium med innleveringer via læringsplattform. Det blir gitt individuelle oppgaver og obligatoriske egentester. Selvstudium som arbeidsmetode betyr å arbeide etter hverdagsmestrings tankesett i egen arbeidssituasjon og prøve ut teori i egen praksis. Faglig oppdatering ved å lese obligatorisk litteratur og svare på fastsatte arbeidskrav regnes også som selvstudium.

12.1.9 Nettstøttet samlingsbasert studium

It's-learning brukes som læringsplattform. Kommunikasjon med andre studenter, lærere, veiledere, innleveringer, utveksling av dokumenter, tilgang til ulike læringsressurser som artikler, nettsteder, gruppesamarbeid, egenproduserte leksjoner og lærestoff etc. foregår for det aller meste via denne plattformen. Innlevering av oppgaver, veiledning og undervisningsvurdering skjer i plattformen. Studentene læres opp til å være nettstudenter og aktive brukere av plattformen, og det stilles krav til lærernes kompetanse som veiledere av nettbasert opplæring.

Alle lærere som er veiledere på nettbaserte studier må delta på kurs hvor de lærer å utnytte kommunikasjonsmulighetene på læringsplattformen, It's learning slik at de kan benytte plattformen til

best mulig veiledning av studentene både individuelt og i grupper. De lærer også hvordan de skal fornye og videreutvikle innholdet for å skape motivasjon og inspirasjon til refleksjon og læring hos studentene.

Lærere vil motivere til bruk og kommunikasjon på læringsplattformen ved hjelp blant annet igangsetting av faglig diskusjoner, påstander, videoklipp og bruk av automatiserte tester. På plattformen vil studentene til enhver tid finne oppdatert faglig innhold i form av lenker, innlegg og diskusjoner.

Samlingene foregår på dagtid. Innledningsvis i første samling undervises det og gis praktiske øvelser i studieteknikk og bruk av læringsplattformen. Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er studentens ansvar for egen læring. Det innebærer at studenten er mottagelig for undervisning og aktivt oppsøker lærings situasjoner og læringsarenaer. Skolen har ansvar for å tilrettelegge for læring og å støtte/veilede studenten i læreprosessen.

Lærers responstid på henvendelser er 2 virkedager. Nytt læringsinnhold publiseres ukentlig på plattformen.

12.1.10 Praksis

Alle studentene må ha praksis i relevant helse- og omsorgstjeneste i andre semester i 5 uker (35 t/ uken) totalt 175 timer. Praksisen kan være på eget arbeidssted og må godkjennes av fagskolens veileder. Studentene utarbeider egne mål for praksisperioden i samarbeid med veileder fra fagskolen og veileder i bedriften i løpet av første praksisuke. Målene skal gjenspeile læringsutbyttebeskrivelsene til emne 4 og godkjennes av veileder fra fagskolen. Studenten vil få relevante arbeidsoppgaver under praksisperioden i henhold til egne og studiets læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen.

Praksisperioden er planlagt i forbindelse med emne 4 Faglig fordypning slik at studentene kan bruke erfaringer fra praksis inn i fordypningsoppgaven.

Praksis blir et felles ansvar for student, praksisplass, og veileder fra skolen, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til egenutvikling i henhold til studentens mål i forhold til læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen. Praksisen skal bidra til kompetanseutvikling på arbeidsplassen i tillegg til at den enkelte student får utvidet sitt kompetanseområde.

Veiledning i praksisperioden

Veiledning og vurdering av studentens læringsutbytte i praksisperioden foregår kontinuerlig. Dette er en forutsetning for å nå formålet med praksis. Underveisvurdering skal ta hensyn til studentens læreforutsetninger, rammefaktorer og mål for praksisperioden, studentenes læringsutbytte, veiledningens innhold og valg av læresituasjoner. Formalisert veiledning og selvrefleksjon over tid, bidrar til å bevisstgjøre studenten på egen faglig utvikling og kompetanse.

Studentene vil få minimum 12 timers individuell veiledning, jfr. punkt 2.1. Veiledning på praksisstedet vil bli gitt individuelt av kvalifiserte fagarbeidere med oppdatert kunnskap og erfaring fra praksisfeltet. I tillegg vil det være veiledning fra skolens lærere 2x2 timer i løpet av perioden. Veiledningen skjer ut fra læringsutbyttebeskrivelse for studieplanens emne 4 Faglig fordypning samt studentens egne læringsbehov fra faglig og personlig ståsted, og praksisstedets egenart.

Veileder i praksis og veileder fra fagskolen deltar sammen med studenten på midtvurdering etter ca 2,5 uker (vedlegg 2) og sluttvurdering etter ca 5 uker (vedlegg 3). Midtvurderingen blir brukt til å vurdere studentens læringsutbytte og for å veilede for best mulig læring resten av praksisperioden. Som sluttvurdering av praksisperioden gjennomføres en oppsummering og evaluering av læringsutbytte til studenten sammen med veileder på praksisstedet og veileder fra Fagskolen.

Eventuelt fravær i praksisperioden meldes fra til kontaktperson på praksisstedet og fagskolen som vurderer om praksisperioden derved forlenges. Det stilles krav om 90% tilstedeværelse i praksis. Praksis

vurderes som bestått/ ikke bestått og må gjennomføres før studiet godkjennes. For kriterier for ikke bestått praksis, se vedlegg 4.

13 ARBEIDSKRAV I EMNENE

Arbeidskrav er obligatoriske skriftlige oppgaver, muntlig framlegg for medstudenter og faglærer.

Arbeidskravene er utformet som skriftlige oppgaver knyttet til delemner i studiets hovedemner.

Arbeidet med oppgavene skal bidra til:

- samordning av de ulike kunnskapsfeltene som er nødvendige for å utvikle faglig kompetanse i hverdagsmestring
- å stimulere studenten til både å oppsøke og tilegne seg ny kunnskap og bidra til at studenten oppøver evne til faglig kommunikasjon og refleksjon med medstudenter og lærere
- å utfordre studenten til å sette seg inn i nytt fagstoff, bli bevisst på personlige verdier, reflektere over egne erfaringer i lys av teori og utvikle gode samarbeidsevner

Arbeidskravene skal godkjennes av fagskolen. Studenten får tilbakemelding /kommentarer fra lærer ut fra gitte kriterier (pkt. 5.4.1) innen 14 dager. Hvis et arbeidskrav ikke kan leveres til angitt tid, må studenten søke om utsatt frist for innlevering. Arbeidskravene skal leveres i samme semester som de er gitt.

- Alle skriftlige arbeidskrav skal leveres i innleveringsmappe på It's-Learning.
- Et arbeidskrav er godkjent når det tilfredsstiller de retningslinjene som er angitt i "Rammer" under det enkelte arbeidskrav, og karakteren er fra A-E, F er stryk.
- Ved fravær i forbindelse med muntlig framlegg, vil studenten måtte utføre framlegget på et senere tidspunkt, eller utarbeide et eget skriftlig arbeid.

13.1 Refleksjonsnotat

Etter hvert emne skal studentene levere et eget individuelt refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt (se mal i vedlegg 1). Refleksjonsnotatet vil være bestått ved innlevering.

14 VURDERING

14.1 Vurderingsgrunnlag

Det skal foretas en helhetlig vurdering av studentens samlede kompetanse (kunnskap, ferdighet og generell kompetanse). Det enkelte emnet blir vurdert i henhold til rammer, arbeidskrav og fastsatte kriterier. Det settes en karakter for hvert avsluttet emne. Det skal også foretas en egen vurdering av fordypningsoppgaven som vil utgjøre den skriftlige del av eksamen.

14.2 Gjennomføring av vurderingsprosessen

Underveisvurdering blir gitt i form av veiledning. Sluttvurdering dokumenteres muntlig og skriftlig. Underveisvurdering har til hensikt å gi lærerne og studentene informasjon om studentens kompetanse, slik at veiledningen kan tilpasses studentenes behov. Presise og relevante tilbakemeldinger skal motivere studenten til videre innsats og være til hjelp i læringsarbeidet. Det forutsetter at studentene medvirker aktivt i vurderingen. Sluttvurdering brukes både om vurdering av et enkelt emne og den endelige samlede vurderingen av læringsutbytte av studiet. Sluttvurderingen har til hensikt å dokumentere studentens læringsutbytte/kompetanse etter endt opplæring.

14.3 Følgende vurderingsformer benyttes

- Karakterskalaen A-F

- Bestått eller ikke bestått (gjelder praksisperioden)
- Fordypningsoppgaven danner grunnlag for eksamen.

14.3.1 Beskrivelse av de enkelte karaktertrinn

En beskrivelse av de enkelte karaktertrinn legges til grunn for karaktersetting. Den beskriver kjennetegn på grad av måloppnåelse for kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

Karakterskalaen synliggjør studentens kompetansenivå som betegnes med en bokstavkarakter. Det skal benyttes bokstavkarakter fra A til F. Karakteren A er beste karakter, og E er dårligste karakter for å bestå emnet/eksamen. Karakteren F innebærer at emnet/eksamen ikke er bestått.

Nivå	Symbol	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
Over middels grad av måloppnåelse	A Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten har svært gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
	B Meget god	Meget god prestasjon. Studenten har meget gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
Middels grad av måloppnåelse	C God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten har gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
	D Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Studenten har nokså gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
Under middels grad av måloppnåelse	E Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten har oppfylt minimumskravene som stilles til kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
	F Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Studenten har ikke bestått på grunn av vesentlige mangler når det gjelder kunnskaper, ferdigheter eller generell kompetanse

14.4 Kriterier for vurdering av arbeidskravene

Vurderingskriteriene skal sikre rettferdighet og en vurdering som er faglig begrunnet. Kriteriene skal være en støtte for studentene når de arbeider med egne besvarelser, eller eventuelt gir respons til medstudenter.

14.4.1 Følgende kriterier og krav anvendes ved vurdering

Arbeidskravene og fordypningsoppgaven vurderes i forhold kriteriene 1 - 6 nedenfor:

Kriterier	Krav
7. Faglig profil	Besvarelsen skal vise praktiske arbeidsoppgaver belyst og faglig begrunnet med relevant teori. Studenten skal beskrive egne funksjons- og ansvarsområder i forhold til aktuelle problemstillinger i yrkesutøvelsen.
8. Kunnskap	Besvarelsen viser at studenten kan finne frem i relevant litteratur og vise forståelse for dokumentert arbeid og kunnskapsbasert praksis.
9. Metodisk redegjørelse	Studenten skal vise selvstendig bruk av relevante kilder og utøve nødvendig kildekritikk. Besvarelsen må ivareta etiske retningslinjer som for eksempel anonymisering av data.

10. Utforming	Besvarelsen skal ha god skriftlig fremstilling med et klart og entydig språk. Besvarelsen skal ha en form som samsvarer med generelle retningslinjer for oppgaveskriving. Litteratur refereres nøyaktig og korrekt både i teksten og i egen litteraturliste.
11. Selvstendighet og drøfting	Besvarelsen skal vise selvstendige vurderinger og begrunnelser slik at problemstillingen behandles saklig og kritisk. Besvarelsen skal vise evne til å analysere, drøfte og tolke på bakgrunn av faglige og etiske vurderinger. Sammenheng mellom teori og praksis skal belyses ved hjelp av praksiseksempler.
12. Oppgavelikhet	Besvarelsen må ikke ha stor likhet med andre besvarelser, eller annet publisert materiale.

Sluttvurdering – eksamen

Fordypningsoppgaven utgjør den skriftlige delen av eksamen og vurderes etter karakterskalaen A-F. I tillegg kommer en individuell muntlig høring (30 minutter), med utgangspunkt i fordypningsoppgaven og studentens helhetlige læringsutbytte med kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse fra hele studiet. Studentene har i forkant blitt gjort kjent med sensuren av skriftlig del og får kun gjennomføre muntlig del dersom skriftlig del er bestått.

Muntlig eksamen vurderes med en intern og en ekstern sensor. Endelig individuell eksamenskarakter settes etter gjennomført muntlig eksamen. Det settes én eksamenskarakter ut fra en helhetsvurdering av muntlig og skriftlig del. Studentenes foreløpige karakter på fordypningsoppgaven kan derved endres med én eller flere karakterer. For å kunne fremstille seg til eksamen må studenten ha bestått emne 1, 2 og 3.

14.4.2 Dokumentasjon

Vitnemål utstedes for fullført studium. Vitnemålet skal omfatte de emnene som inngår i utdanningen og de karakterene som er oppnådd, samt fagskolepoeng for det enkelte emne. På vitnemålets bakside beskrives innholdet i de gjennomførte emnene i samsvar med studieplanen. Hvis studenten har tatt enkeltemner, eller ikke har fullført eller bestått hele utdanningen, utstedes det emnebevis/kompetansebevis.

Ved forespørsel fra studentene kan de få utlevert emnebevis/kompetansebevis etter fullført emne. Emnekarakterer bekjentgjøres etter Fagskolen i Viken sitt kvalitetssystem.

15 BESKRIVELSE AV EMNER

Utdanningstilbudet består av i alt fire emner; tre teoriemner og ett emne til faglig fordyping. I dette avsnittet gis en beskrivelse av innholdet i de ulike emnene:

5. Oversikt over delemner og litteratur
6. Arbeidskrav
7. Konkretisert læringsutbyttebeskrivelse
8. Litteratur

Ved studiestart vil det bli gitt tilbud om et 6 timers introduksjonskurs i bruk av digital læringsplattform, studieteknikk og oppgaveskriving.

15.1 Emne 1: Helsearbeideres rolle og oppgaver i morgendagens omsorg

15.1.1 Læringsutbyttebeskrivelse Emne 1 – Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg

Kunnskap	<p><i>Kandidaten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - har innsikt i aktuell lovverk, stortingsmeldinger og oppbygning av helse- og omsorgstjenesten - har kunnskap om kommunikasjon og veiledning i tilrettelegging for mestring hos bruker - har kunnskap om rehabiliteringsprosessen i arbeidet med hjemmeboende brukere/ tjenestemottakere - kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om livsstilsendring hos den nye generasjonen eldre - forstår betydningen av hvordan pårørendesamarbeid kan påvirke emosjoner, behov og motivasjon hos bruker/ tjenestemottaker
Ferdigheter	<p><i>Kandidaten kan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kan anvende relevante faglige kommunikasjons- og veiledningsteknikker i egen praksis innen hverdagsmestring - kan kartlegge og identifisere normalitet og avvik i tilrettelegging for mestring hos bruker/ tjenesteyter - kan finne informasjon og fagstoff i aktuelt lovverk og stortingsmeldinger
Generell kompetanse	<p><i>Kandidaten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kan utføre arbeidet med fokus på morgendagens omsorg for å utvikle kvaliteten av egen yrkesutøvelse - kan bygge relasjoner til tjenestemottaker og deres pårørende - har forståelse for eget verdigrunnlag, etikk og holdninger og hvordan dette kan påvirke egen yrkesutøvelse

15.1.2 Emne 1 – Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg: delemner og litteratur

Delemner	<ol style="list-style-type: none"> 4. Hverdagsmestring – et tankesett 5. Helse og aldring 6. Etikk, kommunikasjon og veiledningsferdigheter
Arbeidsform	<p>Samlingene vil legge vekt på erfaringsdeling/diskusjon/refleksjon og gjennomføring av problemorienterte oppgaver/case individuelt og i grupper, samt forelesninger og veiledning.</p> <p>Det forutsettes at studenten på egen hånd gjør seg kjent med lærestoffet som er nevnt i litteraturlisten eller oppgis av faglærere og som ikke direkte gjennomgås i plenum.</p>
Delemne 1	<p>Hverdagsmestring – et tankesett</p> <ul style="list-style-type: none"> • Introduksjon til utdanning (forventninger – års hjul) • Endringskompetanse i helse- og omsorgssektoren • Rehabiliteringsprosessen • Aktuelt lovverk, jfr oversikt over litteratur nedenfor • Morgen dagens omsorg • Hva er viktig for deg

	<ul style="list-style-type: none"> • Hjelpefeller • Kvalitets sirkel • Demografisk utvikling
Delemne 2	Helse og aldring <ul style="list-style-type: none"> • Naturlige aldersforandringer • Livsstilsendring • Ny generasjon eldre • Forskning om fysisk aktivitet og eldre
Delemne 3	Etikk, kommunikasjon og veiledningsferdigheter <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikasjonens betydning • Kommunikasjon med brukere og pårørende • Relasjonskompetanse • Hva er viktig for deg • Innføring i motiverende intervju • Etikk og holdninger • Veiledning til fysisk aktivitet • Tilrettelegging for mestring hos bruker
Litteratur	<p>Eide, Hilde og Tom Eide (2007) <i>Kommunikasjon i relasjoner. Samhandling, konfliktløsning og etikk</i> Oslo: Gyldendal Akademisk (kapittel 1 - 10)</p> <p>Dalland, Olav (2012) <i>Metode og oppgaveskriving for studenter</i>. Oslo: Gyldendal akademisk</p> <p>Bredland, Ebba Langum, Linge, Oddrun Anita og Vik, Kjersti (2011) "Det handler om verdighet, ideologi og praksis i rehabiliteringsarbeid" (kapittel 1, 2, 5 og 7) Gyldendal,</p> <p>Grasaas, K. Sjurson, M. & Stordalen, J. (2014) <i>Helsefagskolen - Etikk og kommunikasjon</i> Høyskoleforlaget (Kapittel 1 – 11 og 19 – 20)</p> <p>Vik, Kjersti (2015), <i>Mens vi venter på eldrebølgen</i>. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag (Kapittel 1 – 6)</p> <p>Wilhelm, Ingvard (2013). <i>Det er ikke mer synd på deg enn andre: en bok om ansvar og frigjøring</i>. Stavanger: Hertervig forlag</p> <p>Lov og rammeverk:</p> <p>Helse- og omsorgsdepartementet (2015) <i>Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet helhet</i> St.mld. (2014 – 2015) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet</p> <p>Helse- og omsorgsdepartementet (2006) <i>Mestring, muligheter og mening</i> St.mld.25 (2005-2006) kapittel 1 – 6 Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet</p> <p>Helse- og omsorgsdepartementet (2013) <i>Morgendagens omsorg</i> St.mld.29 (2012 – 2013) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet</p> <p>Aktuell nettsadresse:</p> <p>Bjerkaas, K.E.T. (2012) <i>Hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering</i>: http://kurs.helsekompetanse.no/rehabilitering/23842 Helse og sosiallover www.lovdatabasen.no</p>

15.1.3 Emne 1 – Helsearbeiderens rolle og oppgaver i morgendagens omsorg: Arbeidskrav

Emne 1 – Oppgave: Hverdagsmestring og aldring

Beskriv en aktuell problemstilling/ case fra egen eller tenkt praksis og beskriv hvordan hverdagsmestring kan føre til livsstilsendring hos en bruker.

Rammer:

Skriftlig individuell oppgave.

Omfang: maksimum 4 sider, eksklusive maler og skjema.

Vurdering gis med karakter A-F, se pkt. 5.3.1, etter kriteriene 1-6, se 5.4.1

Studentene får skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.

Emne 1 - Refleksjonsnotat

Etter endt emne skal studentene levere et eget individuelt refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt.

Rammer:

Skriftlig individuelt notat (se mal i vedlegg)

Omfang: maksimum 1 side

Vurdering: Bestått ved innlevering.

15.2 Emne 2: Hverdagsmestring

15.2.1 Læringsutbyttebeskrivelse Emne 2: Hverdagsmestring

Kunnskap	<p><i>Kandidaten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - har kunnskap om begreper og prinsipper i hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering - har kunnskap om relevante kartleggingsverktøy, metoder og modeller i hverdagsrehabilitering - har kunnskap om naturlig aldring og hvordan tap av funksjon påvirker mestring og motivasjon - har innsikt i universell utforming - forstår hverdagsmestringens betydning i helsefremmende, forebyggende og vedlikeholdende arbeid
Ferdigheter	<p><i>Kandidaten kan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kan anvende relevante kartleggingsverktøy i hverdagsrehabilitering - kan anvende kunnskap om ernæring for å styrke tjenestemottagerens egenomsorg og livskvalitet - kan kartlegge hva som er viktig for den enkelte bruker/ tjenesteyter for å oppnå best mulig medvirkning, motivasjon og mestring - kan finne informasjon og fagstoff om fysisk aktivitet og trening

Generell kompetanse	<p><i>Kandidaten:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- har forståelse for viktigheten av aktivitet og deltagelse i arbeidet med hverdagsmestring- kan utvikle en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk gjennom bruker og pårørendeperspektiv i personorientert omsorg- kan anvende gode arbeidsmetoder for å ivareta brukerens opplevelse av medvirkning, mestring og motivasjon- kan utvikle arbeidsmetoder innen hverdagsrehabilitering på arbeidsplassen, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon
----------------------------	---

15.2.2 Emne 2: Hverdagsmestring - delemner og litteratur

Delemner	<p>4. Medvirkning, mestring og motivasjon</p> <p>5. Tidlig innsats og aktiv deltagelse</p> <p>6. Hverdagsrehabilitering</p>
Arbeids-form	<p>Samlingene vil legge vekt på erfaringsdeling/diskusjon og gjennomføring av problemorienterte oppgaver/case individuelt og i grupper, samt forelesninger og veiledning.</p> <p>Det forutsettes at studenten på egen hånd gjør seg kjent med lærestoffet som er nevnt i litteraturlisten eller oppgis av faglærere, og som ikke direkte gjennomgås i plenum.</p>
Emne 1	<p>Medvirkning, mestring og motivasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hverdagsmestring • Hvordan legge til rette for medvirkning, mestring og motivasjon • Egenomsorg og livskvalitet • Verdighet, deltagelse og likestilling • Bruker- og pårørende perspektiv • Helsefremmende arbeid og forebyggende arbeid • Egenomsorg • Ferdighetstrening
Delemne 2	<p>Tidlig innsats med aktiv deltagelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kartlegge, hva er viktig for deg • Mestring og trenbarhet • Sjefen i eget liv • Fysisk aktivitet og trening • Trening og smerte • Tverrfaglig samarbeid • Ernæring
Delemne 3	<p>Hverdagsrehabilitering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hverdagsrehabilitering – en arbeidsform • Roller i hverdagsrehabiliteringsteamet • Første møte med bruker • Kartleggings verktøy • Medvirkning/ mestring/ motivasjon • Aktivitet og deltagelse • Bruker- og pårørende samspill • Helsefremmende og forebyggende arbeid • Trenbarhet
Litteratur	<p>Bollingmo m.fl. (2008), <i>Det er mitt liv: brukermedvirkning og nye hjelperoller i habilitering og rehabilitering</i> (Kapittel 1 – 3, 5 – 6, 8 – 11)</p> <p>Bredland, Ebba Langum, Linge, Oddrun Anita og Vik, Kjersti (2011) <i>Det handler om verdighet, ideologi og praksis i rehabiliteringsarbeid</i>, (Kapittel 3 - 4, 6 og 8 – 9)</p> <p>Helsedirektoratet (2012) <i>Kosthåndboken – Veileder i ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenesten</i>, Oslo: Helsedirektoratet (kapittel 6,10 og 14)</p> <p>Ness, N. E., Laberg, T., Haneborg, M., Granbo, R., Færevaa, K. mfl. (2012). <i>Hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering</i> Rapport Norsk</p>

Normann, Trine, Tveit, Johans Sandvin og Thommesen, Hanne (2009) *Om rehabilitering, mot helhetlig og felles forståelse*, Kommuneforlaget, Oslo. ISBN:9788244613132
 Tuntland, H., Ness, N. E. (2014). *Hverdagsrehabilitering* Gyldendal norsk forlag.
 Tuntland, H. (2011), *En innføring i ADL* Høyskoleforlaget (Kapittel 1 – 2, 4 – 5 og 7 – 10)
 Vik, Kjersti (2015), *Mens vi venter på eldreølgen*. Oslo: Gyldendal Norsk (Kapittel 6 – 10)
Lov og rammeverk:
 Helsedirektoratet (2012) *Undersøkelse om rehabilitering i kommunene – erfaringer med tilbud gitt i pasientens hjem/ vante miljø* Rapport, IS-0362 (2012),
 Helse- og omsorgsdepartementet (2009) *Samhandlingsreformen* St.mld.47 (2008-2009)
 Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet
 Helse- og omsorgsdepartementet (2011) *Innovasjon i omsorg* NOU 2011:11 Oslo: Statens forvaltningstjeneste

15.2.3 Emne 2: Hverdagsmestring – arbeidskrav

Emne 2 – Oppgave: Hverdagsrehabilitering, medvirkning, motivasjon og mestring

- Start individuelt med å utarbeide en skisse til et undervisningsopplegg om nevnte tema.
- Gruppen bruker disse skissene til å utarbeide et felles undervisningsopplegg.
- Gruppen demonstrerer opplegget ved å undervise medstudenter (ca. 20 min.).
- Studentene gir en muntlig tilbakemelding på medstudenters arbeid og undervisningsopplegg.

Rammer:

Skriftlig oppgave som besvares i gruppe.
 Omfang: maksimum 4 sider, eksklusive vedlegg.
 Vurdering gis med karakter A-F, se 5.3.1, etter kriteriene 1-6, se pkt. 5.4.1
 Muntlig gruppeoppgave (b,c) Presentasjon for medstudenter i basisgruppen før neste samling.
 Basisgruppen presenterer funn og spørsmål på neste samling.
 Skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer

Emne 2 - Refleksjonsnotat

Etter endt emne skal studentene levere et individuelt refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt.

Rammer:

Skriftlig individuelt notat (se mal i vedlegg)
 Omfang: maksimum 1 side
 Vurdering: Bestått ved innlevering

15.3 Emne 3: Organisasjon og yrkesutøvelse

15.3.1 Læringsutbyttebeskrivelse for Emne 3: Organisasjon og yrkesutøvelse

Kunnskap	<p><i>Kandidaten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - har kunnskap om individuell plan og dokumentasjon i yrkesutøvelsen - kan oppdatere sin kunnskap om utviklingsarbeid - har kunnskap om tverrfaglig og flerfaglig samarbeid, om saksbehandling og om koordinering av helsetjenester - har kunnskap om familieomsorg og frivillig arbeid - har kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper - har innsikt i kunnskapsbasert praksis og kjennskap til omsorgsforskning - har forståelse for bruk av velferdsteknologi i helse og omsorgstjenesten - forstår at en velfungerende helsetjeneste bidrar til verdiskapning i samfunnet
Ferdigheter	<p><i>Kandidaten kan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kan anvende kunnskap om kulturmangfold i yrkesutøvelsen - kan finne informasjon om ulike hjelpemidler for den enkelte tjenestemottaker - kan anvende kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper i kommunikasjon med brukere, pårørende, frivillige og kollegaer - kan anvende metoder eller verktøy for etisk refleksjon i samarbeid med kollegaer
Generell kompetanse	<p><i>Kandidaten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kan bygge relasjoner med kollegaer på egen arbeidsplass og eksterne samarbeidspartnere i tverrfaglig samarbeid - har forståelse for viktigheten av god dokumentasjon som arbeidsverktøy i yrkesutøvelsen - kan utvikle arbeidsmetoder og tjenestetilbud på arbeidsplassen, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon

15.3.2 Emne 3: Organisering og yrkesutøvelse - delemner og litteratur

Delemner	<ol style="list-style-type: none"> 4. Tverrfaglig samarbeid 5. Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy 6. Kommunikasjon og veiledning
Arbeidsform	<p>Samlingene vil legge vekt på erfaringsdeling/diskusjon og gjennomføring av problemorienterte oppgaver/case individuelt og i grupper, samt forelesninger og veiledning. Det forutsettes at studenten på egen hånd gjør seg kjent med lærestoffet som er nevnt i litteraturlisten eller oppgis av faglærere og som ikke direkte gjennomgås i plenum.</p>
Delemne 1	<p>Tverrfaglig samarbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Familieomsorg • Kommunale helse- og omsorgstjenester • Spesialisthelsetjenester • Hjemmebaserte tjenester • Lovregulerte og tilrettelagte boliger • Institusjonsbaserte tjenester

	<ul style="list-style-type: none"> • Frivillige organisasjoner
Delemne 2	<p>Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yrkesrolle og identitet • Kultur mangfold og yrkesutøvelse • Arbeidskultur, kreativitet og endringsvilje • Omsorgsforskning • Kunnskapsbasert praksis • Utviklingsarbeid • Individuell plan • Dokumentasjon • Velferdsteknologi • Universell utforming • Hjelpemidler
Delemne 3	<p>Kommunikasjon og veiledning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikasjon- og veiledningskompetanse • Grunnleggende pedagogiske prinsipper • Etisk refleksjon • Aktivitet og deltagelse

Litteratur	<p>Eide, Hilde og Tom Eide (2007) <i>Kommunikasjon i relasjoner. Samhandling, konfliktløsning og etikk</i> (Kapittel 11, 13 og 15 – 16)</p> <p>Eriksen Thomas Hylland og Sajjad Torunn Arntsen (2015) <i>Kulturforskjeller i praksis – perspektiver på det flerkulturelle Norge</i>. Oslo: Gyldendal akademisk ISBN: 9788205481770 (kapittel 2,3,7 og 8)</p> <p>Grasaas, K. Sjørusen, M. & Stordalen, J. (2014) <i>Helsefagskolen - Etikk og kommunikasjon</i> Høyskoleforlaget (Kapittel 12 – 18)</p> <p>Helse- og omsorgsdepartementet (2011) <i>Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester</i>, kapittel 3 - 8 2011 Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet</p> <p>Helse- og omsorgsdepartementet (2006) <i>Mestring, muligheter og mening</i> (2005-2006) kapittel 7 – 11 Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet</p> <p>Helse- og omsorgsdepartementet (2013) <i>Morgendagens omsorg</i> St.mld.29 (2012 – 2013) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet</p> <p>Lingås, L. G og Martinussen, N. (2006) <i>Organisering av yrkesutøvelsen</i></p> <p>Nettsteder:</p> <p>Mediesenteret, Høgskolen i Bergen, 2012, http://kunnskapsbasertpraksis.no/</p> <p>Helse- og sosiallover www.lovdatabasen.no</p> <p>Helsedirektoratet, <i>Individuell plan og koordinator</i>, https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/rehabilitering-habilitering-individuell-plan-og-koordinator/seksjon?Tittel=individuell-plan-og-koordinator-6935</p> <p>Senter for omsorgsforskning, Gjøvik, https://www.omsorgsforskning.no/</p> <p>Tilleggs litteratur:</p> <p>Tveiten, Sidsel: <i>Veiledning – mer enn ord</i>. Fagbokforlaget</p>
-------------------	---

15.3.3 Emne 3: Organisasjon og yrkesutøvelse - arbeidskrav

Emne 3 – Oppgave: Yrkesutøvelse og kommunikasjon

Definer begrepene ovenfor. Velg en aktuell situasjon på egen eller tenkt arbeidsplass. Drøft hvordan mestring, verdighet og deltagelse påvirker det forebyggende arbeidet.

Rammer:

Skriftlig individuell oppgave.

Omfang: maksimum 4 sider.

Vurdering gis med karakter A-F, se 5.3.1, etter kriteriene 1-6, se pkt. 5.4.1

Skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.

Emne 3 - Refleksjonsnotat

Etter endt emne skal studentene levere et eget individuelt refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt.

Rammer:

Skriftlig individuelt notat (se mal i vedlegg)

Omfang: maksimum 2 sider

Vurdering: Bestått ved innlevering.

15.4 Emne 4 Faglig fordyping

15.4.1 Læringsutbyttebeskrivelse - Emne 4 Faglig fordyping

Kunn- skap	<p><i>Kandidaten kan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - oppdatere sin kunnskap knyttet hverdagsmestringens tankesett og hverdagsrehabiliterings arbeidsform
Ferdig- heter	<p><i>Kandidaten kan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - innhente, bearbeide og vurdere oppdatert fagstoff om hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering i praksis - anvende kartleggingsverktøy
Generell komp- etanse	<p><i>Kandidaten kan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - utvikle gode arbeidsmetoder for hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering

15.4.2 Tema og litteratur - Emne 4 Faglig fordyping/hovedprosjekt

Faglig fordyping	
Tema	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tema for fordypningsarbeidet skal være praksisrettet og konkret. ○ Fordypningsoppgaven skal være knyttet til emner i studieplanen.
Litteratur	<p>Dalland, O. (2012) <i>Metode og oppgaveskriving for studenter</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk</p> <p>Tillegglitteratur: Andersen, Erling S. og Schwenche, E. (4. utgave 2012) <i>Prosjektarbeid en veiledning for studenter</i>. Oslo: NKI forlaget (198 sider)</p>

15.4.3 Arbeidskrav - Emne 4 Faglig fordypning/hovedprosjekt

Fordypningsoppgaven er obligatorisk og gjennomføres individuelt. Erfaringer fra praksis skal knyttes til fordypningsoppgaven. Innen fastsatt tidspunkt må studenten ha levert forslag til fremdriftsplan med foreløpig problemstilling, metodevalg og litteratur. Dette godkjennes av veileder innen 14 dager. Besvarelsen innleveres til fastsatt tid før muntlig eksamen.

Utdanningsdirektoratets kvalitetsvurderingssystem kan gi et utgangspunkt for disposisjon:

- Utforme mål og begrunne valg av problemstilling jf. tema
- Utforme framdriftsplan
- Gjennomføring
- Fagspesifikk vurdering
- Oppfølging og implementering

Studenten har tilbud om to veiledningstimer i løpet av skriveperioden, hvorav en er obligatorisk. Deler av siste samling legges opp med eget arbeid med fordypningsoppgaven der studentene presenterer sine foreløpige arbeider for medstudenter og veileder. Hensikten er å gi felles veiledning og respons på foreløpig læringsutbytte, både for de som legger fram og de som er deltakere.

Vurdering av fordypningsoppgaven:

Fordypningsoppgaven utgjør i hovedsak den skriftlige delen av utdanningens avsluttende eksamen, og skal vurderes i forhold til følgende kriterier:

- **Faglig rettet**

Kompetanse fra studentens eget fagområde kommer til uttrykk.

- **Metodisk redegjøringskrav**

Det er gjort rede for metodevalg og studenten viser evne til å finne fram kildestoff, bruke kilder i behandlingen av eget materiale, og viser saklig kildekritikk. Oppgaven er utført i samsvar med gjeldende etiske retningslinjer. Besvarelsen har en form som samsvarer med skolens/tilbyders retningslinjer for oppgaveskriving.

- **Selvstendighet**

Besvarelsen viser selvstendige vurderinger og behandler temaet saklig, kritisk og analytisk med drøfting av standpunkter og påstander.

- **Oppgavelikhet**

Besvarelsen har ikke påfallende likhet med andre besvarelser eller annet publisert materiale.

- **Karakterer**

Det gis en foreløpig skriftlig karakter på fordypningsoppgaven etter kriteriene 1-6, se pkt. 5.4.1. ca 14 dager etter innlevering

Rammer:

Skriftlig besvarelse.

Omfang: maksimum 12 sider

Vurdering:

- for å kunne fremstille seg til eksamen må studenten ha bestått emne 1, 2 og 3
- fordypningsoppgaven skal vurderes av en intern og en ekstern sensor
- muntlig eksamen vurderes med en intern og en ekstern sensor
- endelig individuell eksamenskarakter settes etter gjennomført muntlig eksamen

Emne 4 - Refleksjonsnotat

Etter endt emne skal studentene levere et eget individuelt refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt.

Rammer:

Skriftlig individuelt notat (se mal i vedlegg)

Omfang: maksimum 2 sider

Vurdering: Bestått ved innlevering.

16 EVALUERING AV STUDIET

Hensikten med evalueringsordningen er å gi studenten, læreren og fagskolen regelmessig informasjon om undervisningens kvalitet i forhold til studentens faglig og personlig utvikling.

Etter hvert emne avsettes det tid til prosessevaluering for å fremme videre læring og utvikling. Dette gjennomføres ved at studentenes svarer på spørreskjemaer, til sammen fire ganger.

17 AKTUELL LITTERATUR OG REFERANSER

Nedenfor er en samlet oversikt over litteratur og referanser

Bollingmo, L. m. fl. (2004). *Det er mitt liv. Brukermedvirkning og nye roller i habilitering og rehabilitering*. Oslo: Universitetsforlaget. ISBN: 9788215006130

Bredland, Ebba Langum, Linge, Oddrun Anita og Vik, Kjersti (2011) *Det handler om verdighet og deltakelse. Ideologi og praksis i rehabiliteringsarbeid*. Gyldendal, Oslo ISBN: 978-82-0539643-2

Dalland, Olav (2012) *Metode og oppgaveskriving for studenter*. Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 10:8205348189

Eide, Hilde og Tom Eide (2007) *Kommunikasjon i relasjoner. Samhandling, konfliktløsning og etikk* Oslo: Gyldendal Akademisk ISBN: 9788205326897

Eriksen Thomas Hylland og Sajjad Torunn Arntsen (2015) *Kulturforskjeller i praksis – perspektiver på det flerkulturelle Norge*. Oslo: Gyldendal akademisk ISBN: 9788205481770 (kapittel 2,3,7 og 8)

Grasaas, K. Sjursen, M. & Stordalen, J. (2014) *Helsefagskolen - Etikk og kommunikasjon* Høyskoleforlaget ISBN: 9788202421281

Helsedirektoratet (2012) *Undersøkelse om rehabilitering i kommunene – erfaringer med tilbud gitt i pasientens hjem/ vante miljø* Rapport, IS-0362 (2012), oppdrag for Helsedirektoratet Oslo: Helse og omsorgsdepartementet

Helsedirektoratet (2012) *Kosthåndboken – Veileder i ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenesten*, Oslo: Helsedirektoratet (kapittel 6,10 og 14)

Helsedirektoratet (2012) *Fagrapport om implementering av velferdsteknologi i de kommunale helse- og omsorgstjenestene 2013 – 2030*. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helsekompetanse.no, aktivitet og mestring - *hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi*, <http://helsekompetanse.no/kurs/aktivitet-og-mestring>

Helse- og omsorgsdepartementet (2015) *Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet helhet* St.mld. (2014 – 2015) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet (2013) *Morgendagens omsorg* St.mld.29 (2012 – 2013) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet (2011) *Innovasjon i omsorg* NOU 2011:11 Oslo: Statens forvaltningstjeneste

Helse- og omsorgsdepartementet (2011) *Lom om kommunale helse- og omsorgstjenester*, kapittel 3 - 8 2011 Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet (2009) *Samhandlingsreformen* St.mld.47 (2008-2009) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet (2006) *Mestring, muligheter og mening. Framtidas omsorgsutfordringer*. St.mld.25 (2005 – 2006) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Kongehuset.no, verdighet (2009), <http://www.kongehuset.no/nyhet.html?tid=78977&sek=26939>

Lingås, L. G og Martinussen, N. (2006) *Organisering av yrkesutøvelsen* Oslo: Dam ISBN: 9788204096692

Ness, N. E., Laberg, T., Haneborg, M., Granbo, R., Færevaa, K. mfl. (2012). *Hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering* Rapport Norsk

Normann, Trine, Tveit, Johans Sandvin og Thommesen, Hanne (2009) *Om rehabilitering, mot helhetlig og felles forståelse*, Kommuneforlaget, Oslo ISBN:9788244613132

Omsorgsplanen 2015. Særtrykk av St.prp. nr. 1 (2007-2008)

Sinding Aasen, H., Halvorsen, R. og Barbosa da Silva, A. (2009) *Human Rights, Dignity and Autonomy in Health Care and Social Services, Nordic Perspectives*. Bergen

Søndenå, Kari (2004) *Kraftfull refleksjon i lærerutdanninga*. Oslo: Abstrakt forlag AS

Tuntland, H., Ness, N. E. (2014). *Hverdagsrehabilitering* Oslo: Gyldendal norsk forlag ISBN: 9788205458864

Tuntland, H. (2011), *En innføring i ADL* Høyskoleforlaget ISBN: 9788276349122

Vik, Kjersti (2015), *Mens vi venter på eldrebølgen*. Gyldendal Norsk Oslo

Wilhelm, Ingvard (2013). *Det er ikke mer synd på deg enn andre: en bok om ansvar og frigjøring*. Stavanger: Hertervig forlag

Aktuelle nettadresser:

Bjerkaas, K.E.T. (2012) *Hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering*

<http://kurs.helsekompetanse.no/rehabilitering/23842>

Helse- og omsorgslover [online] URL: <http://www.lovdatab.no/>

Helsedirektoratet, *Individuell plan og koordinator*,

<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/rehabilitering-habilitering-individuell-plan-og-koordinator/seksjon?Tittel=individuell-plan-og-koordinator-6935>

Mediesenteret, Høgskolen i Bergen, 2012, <http://kunnskapsbasertpraksis.no/>

Senter for omsorgsforskning, Gjøvik, <https://www.omsorgsforskning.no/>

Tillegglitteratur:

Andersen, Erling S. og Schwenche, E. (4. utgave 2012) *Prosjektarbeid en veiledning for studenter* Oslo: NKI forlaget ISBN: 9788256272303

Tveiten, Sidsel (2013) *Veiledning – mer enn ord*. Bergen: Fagbokforlaget ISBN: 9788245014518

18 VEDLEGG

18.1 Vedlegg 1 - Refleksjonsnotat

Hvilke tanker har du gjort deg under jobben med denne oppgaven?

Hvilke utfordringer har du møtt?

Hva er du spesielt fornøyd med?

Hva har vært bra og hva kunne du gjort bedre?

Hvor fornøyd er du med resultatet?

(Hva er bra og hva kunne du gjort bedre? Ble forventningene dine innfridd?)

Hva har du lært av arbeidet med oppgaven?

18.2 Vedlegg 2 – Vurderingsskjema praksis - midtvurdering

Fagskolen I Viken - Avdeling for helsefag

Fagskoleutdanning i

Midtvurdering foretatt:.....(dato)

Fravær til nå i perioden:.....(antall timer)

Student:.....sign.

Praksisveileder:.....sign.

Lærer.....sign.

Evt. kommentar:

.....

.....

.....

Læringsutbyttebeskrivelser knyttet til praksisperioden	Godkjent	Ikke godkjent
<i>Kandidaten kan:</i> - oppdatere sin kunnskap knyttet hverdagsmestringens tankesett og hverdagsrehabiliterings arbeidsform		
<i>Kandidaten kan:</i> - innhente, bearbeide og vurdere oppdatert fagstoff om hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering i praksis - anvende kartleggingsverktøy		
<i>Kandidaten kan:</i> - utvikle gode arbeidsmetoder for hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering		

18.3 Vedlegg 3 - Vurderingsskjema praksis - sluttvurdering

Fagskolen I Viken - Avdeling for helsefag

Fagskoleutdanning i

Vurderingsskjema for gjennomført praksis

Studentens navn:.....

Praksissted:.....

Læringsutbyttebeskrivelser knyttet til praksisperioden	Godkjent	Ikke godkjent
<i>Kandidaten kan:</i> - oppdatere sin kunnskap knyttet hverdagsmestrings tankesett og hverdagsrehabiliterings arbeidsform		
<i>Kandidaten kan:</i> - innhente, bearbeide og vurdere oppdatert fagstoff om hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering i praksis - anvende kartleggingsverktøy		
<i>Kandidaten kan:</i> - utvikle gode arbeidsmetoder for hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering		

RESULTAT:.....(bestått/ikke bestått)

Fravær:.....(antall timer)

Tidsrom:.....

Student

Praksisveileder

Lærer

Ferdig utfylt skjema oversendes skolen

18.4 Vedlegg 4 – Kriterier for ikke bestått praksis

Praksisveileder og/eller fagskolens lærer kan reise tvil om bestått, eller foreslå at praksis ikke er bestått, dersom studenten vurderes til ikke å ha oppfylt kravene i følgende punkt a – g. Det er tilstrekkelig at ett av punktene ikke er oppfylt:

- a. Ikke oppfylt nærværsplikten for praksisstudiene
- b. Ikke viser tilstrekkelig personlig og/eller faglig kompetanse
- c. Ikke oppnår godkjent resultat i forhold til læringsutbytte for praksisperioden
- d. Ikke retter seg etter vanlige normer, regler og lover i arbeidslivet eller ev. personalreglement ved praksisstedet
- e. Ikke overholder yrkesetiske retningslinjer og/eller taushetsløfte
- f. Ikke overholder obligatoriske forpliktelser og avtaler
- g. Ikke viser respekt for brukere, pårørende eller medarbeidere på praksisstedet